

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului Muzeul Digital al Romanului Românesc 1901-1932, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Sugestie de citare a arhivei:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

This novel was digitized for the project The Digital Museum of the Romanian Novel 1901-1932, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration.

Citation suggestion:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

44063

VASILE T. BURLACU

ZORILE TRANDAFIRII

— Roman Social —

Tip. „Cheia Dobrogei"—Silistra

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
1868
Periodicul literar Viața românească 1901-1932

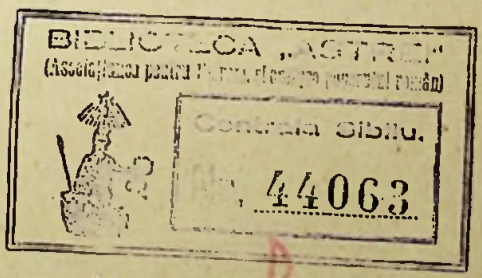
2042
1130 Dec. 31.

25 SEP 2012

VASILE T. BURLACU

ZORILE TRANDAFIRII

— Roman Social —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

1998.
1963
1967
1984

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

NEPOTULUI MEU NELU

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Zorile Trandafirii

Fiecare exemplar
poartă semnătura
autorului

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

I

Intr'o seară, un vânător se apropia trist de o pădure din mijlocul snui câmp deschis, în care se auzise dela alţii că poate găsi mult vânat. Puterile îi erau istovite şi cu vocea lui slăbită, abea putea să îngâne un cântec din tinereţe, pe care şi-l aminti acum, în mijlocul câmpului plin de zăpadă şi singurătate.

Frigul îl răsbise până la oase şi-l făcea să tremure. Dela o vreme, când întunericul îl împresurase deabinelea, un fior îl făcu să tresară. El se gândea acum la călători înghe-ţaţi pe drumuri de munte şi la aceste locuri streine, prin care nu mai trecuse niciodată. Era însă un om plin de vigoare şi mai avea şi un curaj cum rar se poate vedea. In viaţa lui de vânător priceput trecuse prin multe pericole şi pe mulţi a scăpat dela moarte. A sosit în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

margina pădurii și s'a oprit puțin să vadă ce trebue să facă. Și-a frecat mâinele reci cu zăpadă, apoi a cercetat arma și tot ce-avea pentru vânat. A intrat în pădure ca să aprindă un foc. Cu câteva uscături a fost gata.

Crivățul începu să bată furios printre crengile copacilor ce se plecau. Și în pornirea lui vijelioasă, se părea că din depărtare, aduce urlete sălbatice, amestecate cu țipete de om disperat, căzut în ghiarele nenorocirii...

Vânătorul se așeză lângă foc, cu arma pe genuchi, ca și când nu s'ar ti temut de nimic.

Gândurile îl frământau peste măsură, iar în minte îi reveneau acum întâmplări din alte vremuri, dintr'o lume îndepărtată, dorită de el și pe care demult n'o mai văzuse.

II

Miron s'a născut la poalele unui munte verde, într'o căsuță săracăcioasă, unde mama lui îl alintá pe brațele ei și-i cânta ca să-l adoarmă cântece de leagăn pline de miere; așa cum știe o mamă duioasă ca să-și mângâe sufletul rupt din al ei. Când el s'a făcut băiat

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de vreo șase ani, se ducea singur cu caprele să le pască și simțea o plăcere nebună, să intre cât mai mult în adâncul pădurii, care îl chema spre ea, cu un farmec desăvârșit. Și la umbra brazilor, lângă isvorul limpede ca lacrămile, el adormea câteodată și se trezea apoi fără turmă, târziu spre seară, când amurgul se cobora pe lume. Atunci cutreera singur potecile codrului bătrân, ca să-și găsească turma; iar în calea lui întâlnea multe animale sălbatice și pe multe le ocolea, dar și multe îl puneau pe fugă. El însă tot nu se întorcea acasă, până nu-și găsea turma lui rătăcită. Plin de curaj și bărbăție, se cobora apoi vesel din munte și povestea cele petrecute părinților.

Ei îl mustrau pentru toate, căci se gândeau, ca într'o bună zi, să nu fie sfâșiat de vreo fiară. Dar toate aceste mustrări și povețe părintești, nu puteau să-și găsească în mintea lui nici un loc. Indrăgise atât de mult pădurea, încât era în zadar orice stăruință, de a-l desbăra de aceste locuri.

Dela o vreme nu i-a mai dat turma ca s'o pască. Atunci, el se furișa singur din curtea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

casei și pleca, hai hui, de dimineață și până seara, când l-aducea înapoi foamea și somnul.

Din zi ce trecea, bieții lui părinți se îngrijorau tot mai mult de el. Cu astfel de apucături rele, nu știau unde ajunge copilul lor, pe care îl crescuse cu atâta dragoste și în care își pusese toate speranțele. Cu teamă, prevedeau un sfârșit nenorocit. Totuși, mama lui, îi lua adesea parte când era prea mult certat și-i spunea bărbatului ei, că Miron al lor e copil, dela care nu trebue să, pretindă lucruri prea mari. Și veni încet, timpul, când într'o dimineață de toamnă, Miron a făcut cunoștință cu școala pentru prima dată.

Invațătorul din sat, la primit cu blândețe, ca și când ar fi fost al lui; așa că i-a născut micului strengar gustul de școală și silință la învățătură.

Totuși, el nu renunța la dorința lui arzătoare de-a hoinări. De multe ori lăsa școala și mergea după alți copii de seama lui, afară din sat, la pădure, ca să prindă păsări, sau să le strice cuiburile. I se părea câteodată că e strangulat între cei patru pereți a-i clasei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

unde i se cerea tăcere și astâmpăr. Și era nevoit adesea, să primească pedepse aspre din partea tuturor, pentru astfel de purtări. Apoi, când toți au văzut bine, că nimic nu mai e de îndreptat în acest copil rău nărăvit, l-au lăsat în voia lui, fără să-i mai pretindă ceva.

Deacum începu adevărata lui viața de ștregdar.

A părăsit școala după trei ani, fără s'o termine și își reluă mica lui turmă de capre, cu care mergea în fiecare zi s'o pască. Ce e drept, aici se simțea mult mai bine, iar părinți erau mulțumiți de munca lui. Și mai pe urmă, chiar tatăl său s'a gândit, că omul poate să trăiască și fără multă învățătură, dacă e vrednic și știe să-și prețuiască munca. In judecata lui de om simplu s'a gândit așa :„ Dela părinții mei, eu n'am moștenit decât petecul de pământ, unde mi-am clădit casa, după ce m'am căsătorit. E drept, că si nevastămi-a, a fost pentru mine un tovarăș credincios, cu care m'am sfătuit și m'am înțeles de minune, în orice împrejurare. Nici dela ea n'am luat cine știe ce avere. Două hectare de pă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mânt și câteva lucruri de-ale casei.

Am muncit însă; da, am muncit. N'am fost un risipitor. Am știut cum să-mi economisesc timpul și munca și m'am rugat cu credință neclintită la Dumnezeu să-mi ajute și mi-a ajutat. Tot această cale o va urma deacum și copilul meu, căci mulțumesc domnului, e numai unul singur la casa mea și lui îi va rămâne tot ce-am strâns în atâțea ani. El să fie sănătos și cinstit. Aici în munții noștri avem destule bogății, pe care le putem folosi după voia noastră. Nu ne trebue decât brațe vânjoase și milă dela Dumnezeu. Dece să-l dau mai departe la școală..!? Acum nu mai e lumea așa cum era odată. S'a rătăcit mult în zilele noastre. Toți acei cure se duc la oraș de învață, parte din ei au câte puțin noroc de mai ajung și ei ceva, dar e vai de viața lor,! Te uiți la ei și-ți face milă...! Parc'ar fi niște ciuperci veștejite, aruncate la marginea drumului. Câți din domnișorii aceia cu mănuși în mâini și cu gulere albe nu cerșesc slujbe pela porțile stăpânirei ! Și câți vor fi mai târziu, care nu vor avea nici un rost în viață, cu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

toată cartea lor care spun c'o învață. Vor ajunge mai rău ca hamalii și mai de plâns decât cerșetorii. Căci să vezi încă ceva: pierzând atâta timp cu învățătura, ei nu vor putea mai târziu să muncească nici ca meseriași și nici pământul

Și vor sta fără nici o treabă, așteptând din zi în zi, mila celor puternici ca să le dea vreo slujbă, după urma căreia nu vor putea să-și cumpere nici ciorapi. Iar când alții cu protecții mai mari, vor veni să le i-a locul, îi vor arunca pe drumuri ca pe niște haine vechi ce nu mai pot fi de nici un folos. Oare nu s'a petrecut același lucru și cu învățătorul dela noi din sat? Sunt câțiva ani decând îl tot plimbă pe drumuri moșierița noastră, pentrucă ar fi vorbit ceva mai mult în procesul ce l-am avut cu ea, la câștigarea izlazului comunal. Ne-a adus în locul lui un altul cu neamuri pe sus. Iată. O femee ce-o ținut până astăzi trei bărbați și care niciodată n'a fost în stare să facă ceva pentru noi, a putut mai mult decât un om cu învățătură și experiență. Hei, lume, lume, cât te-ai stricat și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cât ai să te mai strici de azi înainte..! Dece n'a venit cucoana să mă dea și pe mine afară din sat, sau pe toți care ne-am judecat cu ea și-am câștiga-o..? N'a putut, pentrucă noi suntem legați pentru vecie cu acest pământ sfânt pe care ne-am născut și în care v'om intra pe rând fiecare la timpul nostru. Un așa învățător n'a mai fost și nici nu va mai fi prin împrejurimi..! Dar vezi, că numai într'o seară, o femee a putut să-l facă pe bietul om să-și i-a lumea'n cap.

Cu secretarul ministerului, pe care îl invitase la ea, căci se cunoșteau mai demult, a petrecut o noapte, iar peste câteva zile, i s'a împlinit și dorințele ei. Iată deci câtă nedreptate și câte păcate fac și oamenii mari...?

L-am văzut în oraș, acum câteva zile și-mi venea să plâng de mila lui..! I-a fost rușine să dea ochii cu mine și s'a depărtat cu capul în jos, trist și abătut. Era slab ca un sfânt și îmbrăcat în niște haine rupte. In mersul lui neputincios părea că vântul îl clatină ca să-l doboare.

Am privit în urma lui mult, neștiind ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să mai cred. Și încă odată m'am gândit adânc la nedreptățile acestei vieți și m'am jurat pe tot ce am mai scump și mai sfânt, că atâta timp cât am să mai trăesc pe lume, am să urăsc cu scârbă de moarte, pe aceia care se vând pentru femei și pentru bani...! Căci aceștia sunt idolii cărora le dăm bunurile noastre, iar ei nu știu să ne respecte. Cred, poate că noi suntem orbi și nu-i vedem ce fac..? Da, dar noi vedem mai bine ca ei, căci simțurile noastre sunt mai sănătoase, iar cugetul nostru mai curat decât al lor.

Și cum sta în fața casei, cugetând astfel în mintea lui de muncitor harnic și cinstit, se trezi din această stare și privi în jurul lui cu sfiiciunea omului, care ar fi săvârșit un fapt pedepsit de legi. Se temea poate, ca ura lui să nu fie descoperită de alții și să nu aibă neplăceri mai târziu. In calmul naturei ce-l înconjura, ciripeau păsări prin pomii înverziți din grădină, iar sus în munți se auzeau tălăngile vitelor care pășteau. Mai jos în vale, tictacurile morii de pe iaz, păreau că măsoară timpul ca un ceasornic.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Primăvăra care sosise, reînviase florile și iarba, răspândea stropi de viață peste tot locul și razele soarelui da rod pământului blagoslovit. El își privi brațele puternice, bune de muncă, merse liniștit și-și luară uneltele de lucru. S'a uitat apoi în sus spre soare, ca să vadă dacă a trecut mult din zi și apoi cu pasul omului grăbit, a plecat să-și sape livada.

III

Silvia erá o fată fumoasă, cu ochii căprui, cu mișcări grațioase și un suflet prea bun. Avea însă un obiceiu, de care nu se putea lepăda. Pentru o supărare cât de mică din partea lui Miron, plângea ca un copil fără de minte.

Când erau mai mici se întâlneau prin pădure, du unde culegeau flori și ghindă, sau ședeau toată ziua la iaz lângă moară și prindeau peștișori. Dar acum ei nu mai sunt copii.

Se găsesc la o vârstă când pot să iubească și să simtă durerea unei iubiri. Pentru asta Silvia a devenit prea geloasă pe Miron.

Nu-i vorbă, că și el i-a dat destule dovezi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de dragoste necurmată, însă cu toate astea, gândurile ei de fată neîncrezătoare, o fac să se topească de suferință. Și nici ei nu se pot explica cum au ajuns până aici. La început nu'ndrăsneau să-și vorbească nimic despre astfel de lucruri, însă cu timpul simțindu-se tot mai mult atrași unul către altul și-au vorbit.

Primul cuvânt drag, pe care i l-a spus Miron, a fost prilejuit de amurgul unei seri.

Miron, trecea de sus pe lângă moara de pe iaz, unde auzise larmă de băeți și de fete.

Aici se făcuse o horă și toți erau veseli și nerăbdători de joc. Unul dintre băeți, vrând să facă o glumă, a luat un pumn de apă și l-a aruncat în grămada de lângă scoc. Toți s'au împrăștiat care încotro a putut. Fetele însă, se înghesuiau una într'alta, ca să se ferească.

Api au rupt-o și ele la fugă, pe vale în jos și scoteau chiote de răsuna întreaga vale. Miron, urmărea de departe gluma aceasta, ca unul ce nu era poftit la ea.

Iar când s'au strâns din nou cu toții, ca să reînceapă hora, după atâta goană, fetele se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

îmbujorise în obraji ca trandafirii.

In ochii lor frumoși, trăiau dorinți neînțelese, pe care numai inima le poate simnți.

Incinse cu bete înflorite peste minjloc și cu părul desfăcut în cosițe subțiri, aceste fecioare ale munților își petreceau fericitele zile ale tinereții...! Iar sânii lor împodobiți de grațioase farmece, scoteau din minți pe tinerii flăcăi, care priveau la ele cu sete de viață, ca la niște comori ascunse de ochii lumii, Miron, care până acum a stat retras, a intrat în mijlocul băeților, dar cu nelinește. Demult nu mai vorbise cu Silvia, căci n'a avut unde s'o întâlnească. Acum putea s'o cheme lângă el, să-i spună doar atât: vrei să mă i-ai de bărbat...? Și... rotind privirile în jurul său; le primesc pe ale ei, care îl zâmbi dulce... Acum el na avut pentru ce să se mai sfiască.

A mers lângă ea și-a întrebat-o pentruce n'a mai ieșit prin sat...! Iar când a auzit că mama ei e bolnavă de câteva zile, el a tăcut.

I-a spus apoi, că avea să-i vorbească ceva, dar n'are timp acum. Fata la rugat însă să-i vorbească chiar în această seară, înainte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de-a pleca a casă. Şi văzând că ea îl sileşte prea mult, a apucat-o de mână, mai la o parte de ceilalţi şi mai mult în şoapte, ca şi când s'ar fi temut de-o ureche streină, i a povestit scopurile lui.

Da, zise el, nu mai pot să trăesc fără tine.

Nu ştiu nici eu ce să mai cred. Mă gândesc la tine ziua şi noaptea. Imi vine să înebunesc, să plec în toată lumea. Atâta chin mă doboară. Din zi ce trece, mă simnt neliniştit şi văd bine că mă mistui din cauza ta...!

Când el vorbea cu atâta aprindere, Silvia privea'în pământ, neîndrăsnind să ridice capul. Apoi el a lăsat-o şi sa dus între ceilalţi flăcăi. Ea a rămas pe loc şi s'a gândit mult la cele ce auzise dela Miron. In mintea ei se repetau cuvintele flăcăului înfierbântat, pe care ea îl cunoştea de mic copil.

De multă vrema aştepta ea, ca Miron să înceapă cel dintâi dragostea. Şi iată că de astăzi au început-o. Nu poate să-i răspundă vorbelor lui decât dă: te primesc, te ştiu de mult şi te cunosc pe tine ca cel mai vrednic şi mai demn.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Miron se simțea de acum limpezit în cugetul lui. Își dăduse pe față tot ceace îl chinuia și-i amăra sufletul. Vorbea grăbit, la cei din jurul lui și mișca din mâini, ca un om stăpânit de-o bucurie neașteptată.

Și jocul a început din nou. El a apucat o în brațe pe Silvia și-a început să sară și să se învârtească ca un nebun încât toți ce prăpădeau de râs. La terminare, când mai rămăsese puțin să se inopteze, fiecare s'a îndreptat spre casă. Silvia a rămas în urmă, mai la o parte de cârdul celorlalte fete, ce se grăbeau

Miron, a ajuns-o și-a apucat-o de minjloc vrând s'o sărute. Fata s'a smucit însă din brațele lui și i-a spus tremurând: nu acum, ne vede lumea și apoi ne vorbește tot satul.

Au mers până în dreptul unui vecin. Aici sau oprit puțin feriți de umbra unui gard înalt și după ce sau strâns cu dor în brațe s'au despărțit. I-a spus însă Silviei la plecare: Așteaptă-mă mâine seară tot aici. Deacum înainte dragostea începuse.

Miron, nu s'a dus îndată acasă, pentrucă se simțea preá turburat și neliniștit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Nu putea să-şi găsească astâmpăr. A cutreerat aproape tot satul, dela un capăt la altul, făcând planuri felurite pentru viitor.

Din această seară, el erá un alt om. Cucerise un suflet iubit la care a rămnit ani întregi, ceiace alţii n'ar fi putut să facă. Iată-l că trece încă odată prin acel loc ca să se încredinţeze pe deplin dacă au fost adevărate cele ce s'au petrecut mai adineauri.

Da, nu e minciună, îşi zise el, aici e locul unde ne-am oprit şi unde ea mi-a dat cu sete buzele ei parfumate, încât eram gata să cad jos, să leşin...! Aici am prins-o de mijloc, iar ea, şi-a dat capul puţin pe spate şi m'a lăsat s'o sărut cu dulceaţă.

Aţi văzut vre-o dată un om nebun în culmea halucinaţiilor? Ochii lui sunt turburi şi fioroşi, iar creerul lui zăpăcit repetă cuvinte fără nici un ţeles; dă din mâini ca un disperat de viaţă şi se frământă fără să ştie pentruce. Incepe apoi că râdă ca un copil impresionat de un lucru hazliu.

La fel se găsea Miron în seara când o sărutase pe Silvia de prima dată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

S'a trezit din somn a doua zi târziu, pentrucă se culcase când zorile se revărsau.

Părinții lui au văzut că la minjloc nu e lucru curat, însă n'au cutezat să-i vorbească nimic.

L'au lăsat în voia lui, ca el singur să se mărturisească. Iar dacă va avea nevoe de sfatul lor, il va da. Ei își închipuiau cu totul altceva, despre neliniștea și posomorârea lui.

El nu mai avea mult până când trebuia să plece de-acasă, la armată. Și poate de aceia era mereu trist și îngândurat. Așa credeau ei, în mintea lor. Și acum o nouă grijă a început să-i stăpânească.

Nu se gândeau la ceace omenirea a moștenit dela primii strămoși. Uitase că există un instinct, care nu se poate pierde decât odată cu lumea. Câte crime nu sau făcut pentru o privire ademenitoare și câți nu și-au pus capăt zilelor disperați de viață în clipa unei trădări...? Alții și-au găsit refugiu sigur în casele de nebuni, când n'au mai putut să se stăpânească. Căci atât cei bogați cât și cei săraci sunt oameni...! Și toți sunt jucăriile unei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

puterî necunoscute, după care sforțările filosofice s'au străduit zadarnic ca s'o descopere.

Mama lui Miron a început dela o vreme să bănuiască ceva. Insă din dragostea prea mare pentru el, n'a cutezat să-i spună bărbatului ei. A lăsat ca timpul să le descopere pe toat, iar ochii ei să pătrundă prin toate ascunzișurile—La ora prânzului, Miron n'a putut să mănânce și le-a spus la părinți, că lui nu i-e bine. A ieșit în fața casei și-a privit în zarea albastră. „Dece oare să meargă atât de încet soarele? își zicea în sine. Eri timpul a trecut mai repede decât astăzi! Sau mie așa mi s'a părut...! Sta și se gândea departe. O femee a trecut spre fântână cu un urcior. El a tresărit deodată și i-a urmărit cu ochii toate mișcările ei.

„Nu, își zise, nu e Silvia. Ea e mai voinică, îmi vine mie până la bărbie. Dar ptr'că tot nu e sigur de ceiace vede. A mers până la poartă. A observat acum mai bine decât un aparat și decât ochii unui vultur. Mama lui l-a văzut din casă. dar s'a prefăcut că nu știe nimic.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—„Dece stai degeaba? i-a zis ea. Mergi de te mai plimbă puțin prin sat căci poate ți-o fi mai dtne...!

Aș.., el știe dece e bolnav, dar nu poate să spună la nimeni. S'a întors supărat dela poartă, pentrucă acum era sigur că nu e Silvia. In casă și-a așezat frumos pălăria, apoi s'a coborât spre mijlocul satului. Mama lui, l-a urmărit până când el a abătut colțul uliței și nu s'a mai văzut.

Acum ea știa totul. S'a întors către bărbatul ei și-a vrut să-i vorbească, dar n'a îndrăsnit când l-a văzut supărat. L-a amânat pentru altădată și s'a ocupat de alte treburi. Ea nu-i găsea nici o vină băiatului. El, de acum încolo, e om în toată firea și dacă s'ar căsători, ar fi tocmai la timpul lui. „Dacă băiatului i-e dragă o fată, eu ce pot să-i fac,..? își zicea ea. Nu pot să-i fiu o piedică, ca mai pe urmă să mă mustreze pe mine că s'a încurcat cu alta care lui nu i-a plăcut, dela început. Eu îl las să facă așa cum îl tae capul. Dar a cui o fi oare fata după care el e atât de aprins..? Până acum. ei nu i-a dat în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

gând acest lucru. In sat sunt multe fete și toate sunt curățele și din oameni cu stare. Dar care dintre toate o fi aleasa lui Miron, nu putea să știe. Pentru ea însă, nu era greu de dovedit. Oricare dintre fete ar fi, de ea e bine primită, dacă băiatul vrea chiar acum să se căsătorească.

Știa însă prea bine, că bărbatul ei, nu v-a primi nici în ruptul capului. El era un om hotărât și tot ce vorbea pentru el era sfânt. Dela cuvântul grăit nu se putea întoarce pentru nimic în lume. Ea doar l-a auzit vorbind de atâtea ori, eă dacă Miron v'a termina mai repede cu armata, are să-i caute o fată după puterea lui și să-l însoare.

„Hei,..! spunea dânsul într'o zi, armata săraca..! Cât îl schimbă pe om..! Toți tinerii fluturatici, care umblă tăind frânză la câini, neștiind pe ce lume trăesc, odată ce intră în armată, se schimbă ca prin minune..! Se lovesc cu capul de multe greutăți acolo și pe urmă au și ei drepturi mai multe. Pot să spună că sunt oameni în toată firea. Până atunci nu sunt buni de nimic....

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Toate acestea el le-a vorbit de multe ori in faţa soţiei lui, aşa că oricât ar fi stăruit Miron ca să-l convingă, era zadarnic. Pentru băiat era o piedică care cu nimic nu se putea rupe. Ştia doar bine, că Miron al lui a fost de mic copil c'am răsfaţat; deci trecând şi el prin această mare şcoală a lumii, se va mai îndrepta, pe ici pe colo, unde el n'a putut să îndrepte. Pentru asta susţinea cu hotărâre nestrămutată, ca să-şi căsătorească feciorul, după-ce va termina cu armata. Atunci, e mai copt la minte, zicea... Priveşte şi el lucrurile altfel, după cum le vede acum. E încă tânăr şi are încă destul timp. Sănătos să fie....

Toate acestea o preocupau mai mult pe mama băiatului, care cunoştea scopurile soţului ei. Ea a ieşit afară ca să se uite în calea lui, dar el încă nu se zărea venind din sat. Seara se apropia. Intr'un târziu a apărut şi Miron, pe uliţa din spre moară.

Călca încet, cu pasul nesigur, ca un om necăjit şi apăsat de gânduri. In treacăt, se abătuse şi pe la cârciumă unde a băut puţin rachiu, numai aşa ca să treacă timpul. De a-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ci s'a dus apoi la o vară a lui, cu care a stat mult de vorbă. Iar când a văzut că e vremea să se întoarcă și-a schimbat drumul pela poarta Silviei, ca s'o vadă și să-i dea bineţe.

Silvia nu se zărea însă pe nicăeri. Era poate în casă. A vrut să-l întrebe pe morar, căci erau doar vecini, dar s'a gândit ca să nu-i pricapă rostul întrebării, așa că, a tăcut. Tocmai acest lucru îl frământa acum, când se apropia de casă. A văzut-o pe mama lui în poartă, iar ochii ei iscoditori la tăcut să-și plece capul în jos, ca unul care îi greșise cu ceva.

—„Dar unde mi-ai fost până acum, dragul mamei? îl cercetă ea nerăbdătoare.

—„Prin sat, m'am mai plimbat puțin și parcă mi-e mai bine după cât văd, răspunse el.

Iar dupăce au intrat amândoi în casă, ea s'a așezat pe pat lângă el, i-a pus mâna la frunte, să vadă dacă mai arde, apoi l-a apucat de gât, vrând să-l sărute... El s'a tras însă în lături, zâmbind cu rușine și i-a spus că nu mai e doar copil și mai bine l-ar lăsa în pace.

—„Ce crezi că mai sunt copil acum..? Nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vezi că sunt mai înalt decât dumneata..,? protestă el..

—„Daca nu mă lași să te sărut cel puțin odată, bine..! Aveam să-ți spun ceva, însă nu-ți mai spun nimic.

—„Și ce ai fi vrând să-mi spui?

—„Asta e treaba mea. Adică tu te faci că nu știi?

După puțină tăcere, ea s'a așezat din nou lângă copilul ei, l-a luat de gât și i-a vorbit printre lăcrimi.

—„Uite ce aveam să-ți spun, puiul mamei drag: eu bănuesc ceva dela un cârd de vreme. Mi se pare că tu umbli după Silvia și văd că te ferești de mine și de tatăl tău. Tu să-mi spui mie tot, căci poate și sfaturile mele îți vor fi de folos cândva. Nu trebue să ascunzi nimic față de noi.

Băiatul, când s'a văzut descoperit, n'a mai zis nici pis. S'a înroșit până în vârful urechilor, apoi și-a ascuns fața între mâini, ca să nu mai vadă înaintea ochilor. Cu un râs care se părea că nu se mai sfârșește, începu să se tăvălească pe pat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Mama lui îl privea nedumerită de cele ce vedea.

—„Dar dece râzi așa ca un nebun? îi zise ea.

—„Cum să nu râd? răspunse băiatul. Râd de dumneavoastră femeile, că faceți pe dracu în zece și descoperiți aproape și ceiace visează omul noaptea. Mare ți-e puterea doamne..! Așa ceva n'am putut să mai văd de când sunt.. Adevărat că femeia e îmbrăcată în piele de drac, după cum spun mulți. Cum ai putut să miroși așa de repede, când eu abia aseară am vorbit cu Silvia? Ți-a spus cineva poate..! Altfel nici eu nu știu ce să mai cred,.

—„Nu maică, nu mi-a spus nimeni nimic, dar am avut și eu o bănuială ca ori și care, căci te-am văzut că pleci gătit în sat și te-ai întors pela poarta Silviei. Iar a seară când te văitai că ți e rău, eu mi-am spus singură, că boala ta e boală cu leac, care se vindecă cu dar dela fată mare.

Dar nu e nimic dragul mamei, tu ești tânăr și din partea mea ai toată voia. Mie îmi place fata. E curățisă și de vrednică nici nu mai vorbesc....!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Miron nu s'aștepta la aceste cuvinte din partea mamei lui. Și când a auzit-o astfel vorbind, s'a dus lângă ea și-a cuprins-o de gât. Apoi cu glas tremurător i-a spus:

—„Ah, mamă cât de bună ești..! Dar să știi că eu dacă n'o i-au pe Silvia înebuesc...! Imi pierd mințile, s'au îmi fac singur de petrecanie. Mă duc și ma arunc în apa Lotrului..!

La auzul acestor amenințări, mama lui l-a ascultat atentă și tremurând. Apoi a început să-și șteargă ochii umezi de lacrămi. Iar Miron a venit tot mai mult lângă ea și i-a vorbit încet ca unul, ce ar fi avut pe suflet un păcat, care îl chinuia.

—„Mamă", zise băiatul. Nu vreau să știe tata nimic, căci de el mă tem mai mult poate, după cât crezi dumneata. Te rog nu mai plânge, eu nu vreau să te văd așà. Imi faci mai mare răul. Spune-mi mai bine altceva—.

—„Cum să nu plâng, când te am numai pe tine și tu-mi spui că vrei să te omori—...! îi răspunse ea.

Soțul ei a venit din pădure cu vitele, așa că ei n'au putut să mai vorbească nimic acum și au lăsat totul pentru altădată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

IV

Noaptea s'a coborât tăcută peste satul din vale, unde drăţele obosite de muncă au adormit. Pe bolta cerească încep să apar stelele. Şi iată, că printre crengile brazilor stufoşi, străbat razele lunei, care se grăbeşte sa se urce tot mai sus, acoperind pământul cu o pânză de vis.

In astfel de nopţi, câte păcate nu s'au săvârşit, şi câte lăcrămi mincinoase nu s'au vărsat pe lume, între inimile îndrăgostite..! Fecioarele ademenite de vraja lor, le-au blestemat şi le-au plâns amarnic, cu inimele sfârâmate de vitregi dureri...!

V

Silvia s'a ridicat din pat, aproape tremurând. Un fior rece a făcut-o să se scuture puţin apoi a eşit în pridoar dupăce a închis uşă cu grijă, ca să nu-i trezească pe cei care dormeau.

Câţi-va paşi numai şi braţele lui Miron au prins-o.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

„Credeam că nu mai vii, îi zise ea, cu emoție—E c'am târziu și mă tem să nu bage de seamă părinții. Te-am văzut astăzi, când ai trecut, dar n'am putut să ies ca să mă vezi. Nu te-ai supărat nu-i așa..?

—„Aș cum o să mă supăr..? altfel nu veneam!

Pentru tine merg și la Dumnezeu..! Dă-mi gura. Hai nu mă mai înecăji. Și i-a dat-o.

Știi încă ceva, îi șopti el. Mama a aflat tot. Nu știu cine i-a spus, dar să n'ai nici o frică. Ea te primește; însă despre tată, nu pot să spun nimic. Dar am să încerc prin mama, ca să-l dau pe brazdă.

„Ah, dragă Miron, zise Silvia, dacă eu aș avea soarta să te i-au pe tine, a-și înebuni de fericire..! Văd că-mi vorbești de căsătorie. Da dragă și tocmai asta mă chinuește foarte mult.

Tu mi-ai fost drag, dela început însă n'am îndrăsnit să-ți spun și norocul a vrut ca tu să-mi vorbești... Și te iubesc cum poate nimeni n'are să te mai iubească.. Eu vreau să fii al meu pentru toată viața. Dacă crezi că n'am judecat bine, răspunde-mi. Să nu mă faci să sufer degeaba. E păcat să distrugi o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

inimă ca a mea. Dacă tu ai gânduri bune, eu te sfătuesc ca taina aceasta să n'o ținem ascunsă. S'o destăinuim măcar mamei și atunci n'avem dece să ne mai ferim. Nu știu cum să mai zic și cum să mai judec, dar știu atât c'am început să mă topesc din cauza ta.

Iar tu dacă mă vei părăsi vre-o dată, viața mea se va stinge cu încetul. Inchipuește-ți cât de mult trebuie să sufer. Dragostea mea crește mereu, iar dorul mă roade ca un vierme. Iar când nu te văd, sunt mai mult moartă ddcât vie. Și fata a tăcut. Lacrămile i-au curs pe obraz șiroae, dar Miron, i le-a șters cu batista lui.

Dacă sunt adevărate, toate câte tu mi le spui, să știi draga mea Silvia, că eu am să-ți fiu cel mai recunoscător. Pe tine eu te-am iubit mai mult ca pe Dumnezeu și de cuvântul tău eu voi asculta mai mult decât orice. Am presimțirea că n'are să mai treacă mult și are să sosească și ziua în care noi ne v'om împreuna sufletele pentru totdeauna. Ah, dacă a-i putea să pricepi tu vre-o dată focul care mă arde..! Te-am iubit dela o vârstă, când eu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nu știam că iubesc. Simțeam numai că înebunesc după tine, dar eram copii și nu știam să ne vorbim. Mă gândeam la tine și la nebuniile ce făceam, dar n'aveam nici o putere ca să te fac să mă înțelegi... Crede-mă, căci vorbele ce ți le spun acum, sunt curate ca și inima care-ți vorbește..! Vreau ca întotdeauna numai vocea ta s'o aud și vorbelor tale dulci să mă încred, așa după cum mă încred în Christos. Nu te întrebi oare ce viață tristă și amărâtă, trebue să duc fără tine,..! Ah... nu am o inimă falșă, crede-mă..! Ai face un păcat neertat de Dumnezeu, dacă m'ai părăsi într'o bună zi. Căci cine știe..? Tu poate vei arunca ochii după un altul și eu atunci pe ce cale să apuc..? Omoară-mă mai bine de viu..!

—„Vai Miron! îi răspunse fata. Tu nu trebue să te îndoești de mine... Eu îți pot dovedi dragostea mea, cu orice probă dorești... Numai tu să fii așa precum spui. Of, doamne, doamne, eând mă gândesc că trebue să pleci la armată..!? Mă cutremur de groază..! Știu că nu te duci departe și te duci pentru datorie ca ori și ce român; dar vezi, că mă întreb

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cum am să pot să super lipsa ta..? Ce am să fac eu în doi ani de zile? Tu nu te descuraja, dacă eu îți vorbesc astfel, însă un rezultat nenorocit par'că îmi stă scris pe frunte,..!

Prevăd că tu ai să te schimi odată ce ai să intri într'o altă lume și gândul acesta mă face să turbez. Tu fii cu inimă de piatra.

Căci dacă ai să mă vezi cum plâng după tine, poate ți-a-și face un rău. Am să rămân singură pe aici sa-mi blestem zilele și soarta care m'a împins să te iubesc atât. Nici una nu cred să se chinuiască ca mine. Speranța în sufletul meu aproape s'a șters. Mai am un singur gând, la Dumnezeu, căruia mă rog cu credință în fiecare zi. Eu nu pot să te opresc din drum. Ești liber să faci cum vrei și dator să da-i ascultare și părinților tăi.

Crede-mă, că eu nu pot să-ți înșir minciuni...! Ah, cu câtă nerăbdare te-am așteptat în această seară...! Ardeam ca într'o gură de iad, văzând întârzierea ta.;. îmi închipuiam c'ai vrut numai să mă amăgești cu vorbele ce mi-ai spus ieri, sau ai vrut să faci o glumă numai așa ca să treacă timpul. Gândeș-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

te-te bine la vorbele mele, caci ţi le spun din suflet şi cu chin. Văd şi pricep bine sbuciumul tău de câteva zile încoace, însă nici eu nu ştiu cum să mai gândesc.

—„Adică tu te îndoeşti de mine? Să fie oare adevărat că m'ai iubit tu mai mult şi eu n'am ştiut? Dumnezeule sfinte.! fă-mă să înţeleg dacă în această clipă tu mi-ai luat minţile...! vorbi Miron tremurând..!

O tăcere adâncă s'a aşternut între ei. Un fior plăcut cu leşini a făcut-o pe fată să amorţească în braţele flăcăului voinic, care o strângea către el şi-i căuta buzele s'o sărute..

A scăpat-o jos sau s'a prefăcut numai?

A vrut s'o ridice, sau s'a lăsat peste ea cu gânduri mişele?

Ea s'a trezit deodată, ca şi când o săgeată i-ar fi intrat în inimă. A scos un ţipăt de groază care s'a repetat pe vale, departe..!

—„Ce vrei să-mi faci? i-a zis ea.

—„Nuştiu ce-am făcut, răspunse el.

Cei din casă s'au deşteptat şi-au ieşit afară.

—„A murit, îşi zise Silvia, care se îngălbănise la faţă şi tremura de groază.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

L-au luat cu totii pe bolnav și l-au dus în casă.

—„Nu, nu e mort a grăit bătrânul cu pletele albe ca zăpada și care era tatăl Silviei. I-a venit numai un leșin. Turnați apă pe el, ca să-și vine în fire. Iar dupăce a înțeles pentruce Miron a venit la poarta lui și-a dus încet mâna la barba și-a zâmbit. Apoi cu un aer dic înțelept și cu glas profetic le-a zis celor din jurul lui:

—„Hm... ce să-i faci? Așa e tinerețea spulberaoar sfântul..! Are și ea belelele ei..!

VI

Ianaș morarul, se pripășise în Cocinari în urma răsboiului. El nu s'a mai îndurat să plece văzând bunătatea oamenilor și leafa ce i-o da stăpânul său.

Avea însă un obiceiu foarte prost, pentru oare toți sătenii au început să-l scârbească dela un cârd de vreme. Ii plăcea mult să umble cu traista plină de minciuni, făcându-i pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

săteni să se certe de multe ori între ei. Și... numai ce-l vedeai cum își răsucea mustățile lui lungi, ca niște fuioare unse cu slănină, și amenința pe cei tricoși, că va merge până la Vodă să reclame pe cutare că-i poartă ură și pe toți care-i vrea răul. Dacă doi consăteni se ajutau între ei, el aștepta ce unul venea să macine și tot ce nu-i trăsnea omului prin cap, îi spunea el.

Ba că prietenul lui îi pregătește o răsbunare, ba că vrea numai să profite după urma lui și câte și mai câte buclucuri ce nu-i da nici lui dracu prin minte. Iar când doi se certau, el spunea altora, că unul din ei a murit, lovit în cap de celalt.

Numai și numai să răsurătească satul..!

S'au dus oamenii cei drept, de mai multe ori la stăpânul lui, să-l roage ca să-l trimeată în țara lui ungurească de unde venise, însă boerul tot îi amâna spunându-le că-l face el om de treabă pe Ianoș a-l lui. Și oameni rămâneau doar cu făgăduiala.

Nu vezi, boerule, ziceau ei. Pentru o liftă spurcată ca asta, am ajuns să ne dăm în cap..!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Mai mare rușinea de satul nostru,! Noi de când trăim aici n'am pomenit gâlceavă și nici reclame pe la stăpânire.

De când a venit ăsta însă, a speriat lumea. Nu-i vorbă că tot ce face el n'are nici un temei, dar ori și cât nouă un ne place. Noi suntem oameni liniștiți, așă cum a fost neam de neamul nostru și nu vrem să ne învrăjbească un păcătos.

Și iată ce-a mai vrut să facă Ianaș într' una din zile: Venise la moară să macine, mai mulți sățeni. Și pentru că el îi purta ură primarului, fiindcă i-a spus de mai multe ori să plece, le-a propus oamenilor să-i facă un bine dacă vrea să le macine gratis.

—„Uite ce doresc dela voi, le zise el. Primarul nostru, a furat până acum din averea comunei, aproape tot venitul dintr'un an. Și pentrucă eu singur știu despre acest lucru, vrea să mă trimeată de áici. M'a înegrit pela prefect că n'am drepturi să stau în România, că a-și fi un spipn pericolos și acum nici eu singur nu știu ce să mai fac. Dacă voi sunteți oameni de treabă și mă înțelege-ți, vă rog

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să-mi semnați o jalbă precum că mă știți demult aici. Și eu o înaintez la stăpânire. Dacă nici stăpânirea nu mi-o ia în seamă, o trimit tocmai la Viena, în țara mea, ca cei de-acolo, s'o ducă și mai departe, unde se intâlnesc mai merii popoarelor de se sfătuesc. Ce ziceți primiți..? Uite vă macin gratis.

Unul dintre săteni însă, care îi cunoștea mai demult pielea, își zise în sine: „ne macini tu, dar și din gură macini c'am multe.!

Ii lovi apoi cu cotul pe ceilalți, ca semn să nu primească.

—„Nei nu semnăm hârtii, vorbi oamenii. „Dacă vrei ne macini dacă nu, noi ne ducem la boer să-i spunem pentrucă el e stăpân nu dumneata". Ungurul, s'a mâniat pe ei și de necaz făcea spume la gură și gălăgie mai multă decât moara. Oamenii, văzându-l că nu se pot înțelege cu el, au plecat să-i spună boerului. Ianoș însă, s'a strecurat pe altă parte și s'a dus la stăpân, înaintea lor și s'a plâns că l-au bătut românii. Chiar vrea să se desbrace să-i arate și vânătăile pe unde la-au lovit. Stăpânul său l-a crezut, fără să-i

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mai arate şi furîos s'a dus întins la oameni, unde i-au ameninţat cu judecata pentrucă i-a şchilodit sluga. In urma lui, venea Ianoş şchiopătând puţin din piciorul stâng. Oamenii şi-au făcut cruce ca de necuratul şi l-au rugat pe boer să-i lămurească şi pe ei.

—„Uite, zise boerul, îl vedeţi cum şchiopătă din cauza voastră? Ce mai vreţi altă dovadă?

Omul meu, pe mine nu mă minte..!

—„Să-ţi trăiască boerule şi să fii sănătos, au răspuns oamenii supăraţi.

După aceia au plecat să-şi macine în altă parte.

Hei.. dar toate merg până la o vreme şi toate au un sfârşit. Şi fiecare îşi primeşte cu timpul răsplata faptelor lui. Tot astfel s'a petrecut şi cu morarul.

Să vede-ţi acum.

După întâmplarea lui Miron, Ianoş, a pus în mişcare tot satul. El a împrăştiat svonul că fata lui Cărbunaru a fost batjocorită de băiatul lui Niculae Prahoveanu chiar în poartă la ea, în miezul nopţii. Cărbunaru a dat

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

peste ei în fapt și l-a târât în casă unde împreună cu feciorii au țăbărât pe el și l-au omorât. Iar pe tată au isgonit-o de-a casa și nu se mai știe de urma ei. Lumea, cum este ea. Atâta i-a trebuit. A dat năvală la poarta lui Cărbuneru ca să vadă cum s'a întâmplat.

Și când a văzut unchiașul atâta lume în curtea lui și-l întreabă lucruri ce nu puteau fi adevărate și-a făcut cruce. Ianoș însă, privea zarva, pe ochiul mic de geam din peretele morii și se prăpădea de râs.

Și această veste a ajuns îndată și la urechea lui Prahoveanu. El tocmai cosea niște fân în grădină, când se pomenește cu Salomeia nevasta lui, că vine spre el plângând. A rămas înlemnit, cu coasa în mână. Fără să vrea s'a mișcat din loc si-a mers în calea ei.

—„Ce ai? ce s'a întâmplat? o întreba el îngrijorat.

—„Am... ce să am..? Tu lucrezi și nu știi ce se petrece în sat..! Ianoș a pus în mișcare toata lumea.

A spus la toți că frații Silviei l-a omorât pe Miron pentrucă la prins la sora lor..! Și Miron e în casă, viu și nevătămat..!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—Știi ce să faci..? îi zise el cu hotărâre. Spune-i băiatului să iasă puțin pe uliță, numai așa, ca să-l vadă lumea și să'nțeleagă că la mijloc a fost păcăleală.

Iar eu merg puțin spre moară. Prahoveanu n'a putut să mai rabde una ca asta. A sărit peste gard și s'a dus întins la moară. Și scrâșnind din dinți, înfuriat ca o fiară, s'a năpustit asupra lui Ianaș de față cu boerul care nu îndrăsnea să-i zică nimic, văzându-l atât de înfiebântat.

—Bine, ungur spurcat, se răsti la el. Până acum de tot satul ți-ai bătut joc așa cum ai vrut tu. Cu mine ce ai..? Dece vrei să-mi strici cinstea copilului nenorocitule? Iți sunt dator cu ceva și nu ți-am dat? Spune că te bag în pământ..!

Cu mâna stângă l-a înfășcat de gât și i-a vorbit printre dinți: ferește capul ca să nu mă vâri în pușcărie. Ungurul scăpase luleaua din buze, iar pe spinarea lui se ajusta un retevei scos dela un gard.

Boreul, care până acum a privit îngrozit la scena aceasta, a sărit în ajutorul slugei ca-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

re țipa ca în gură de șarpe și l-a îmbrâncit pe Prahoveanu spre ușă. Aici el s'a oprit puțin ca să răsufle, si-a așezat pălăria pe cap, apoi a strigat.

—Boerule..! Eu nu pot să-ți mai rabd păcatele care le faci..! Din cauza dumitale, o să ajungem de râsul streinilor..! Aici în țara noastră pentru care ne-am luptat ca să-i lărgim hotarele și-am apărat-o în timp de nevoi..!

Să mă lași în pace căci mi-arde sufletul de toate cât le văd..! Nu ești om cinstit boerule, ești un strein și un dușman al nostru..!

De atâtea ori ne-am plâns la dumneata despre sluga care o ții aici și care ne face zile prăjite..! Să pleci cu el cu tot unde-i ști, sau dacă nu, trimete-l de unde l-ai adus ca să fii al nostru... Noi nu mai putem să răbdăm.

Tot dumneata cu șuruburile dumitale, l-ai vârât și'n consiliul comunal și acum își bate joc de fruntași noștri, spunând că la noi în primărie se fură și se mănâncă. Aici eu nu vreau să-l mai văd. Am să spun la toată lumea că ești un rău pentru capul nostru.

Boerul s'a încruntat la el și la îmbrâncit

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

afară. Dar omul s'a întors înapoi însoțit de alții îndârjiți ca și el. Atunci boerul și-a dat seama de pericol si-a încercat să le închidă ușa. Insă cu o lovitură de picior, Prahoveanu a lipit-o de perete și-a intrat la el.

—Boerule..! zise el furios. Ți-e frică de noi? Eu pot să te fac ca să mănânci toată viața numai lapte dulce, dar nu vreau pentru că te respect..!

Și dacă ai să mă scoți mult din răbdări, uit că sunt țăran și ești boer..! Să te ferească dumnezeu s'ajungi vreodată ca eu să te judec!

Să nu-mi bagi cuțitul până la os căci îl îndrept în inima dumitale.

—Și ce vreți acum dela mine, Niculae, răspunse boerul domol și îngrijorat.

—Adică nu știi ce vrem..? zise Prahoveanu.

Chiar adineauri ți-am cerut. Să ne curăți satul de o lepră.

—„Poftim.! Dacă voi cereți așta, de mâine eu îi dau drumul.

„Ianoș, să vii să-ți dau socoleala..!

—„Dă-i-o, boerule, că și eu i-am dat-o, repetă Prahoveanu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Doar cu noi ai trăit, boerule și moșia noi ți-o lucrăm.

Averea întreagă ți-am păzit-o ca și pe a noastră..! Dece să te înstrăinezi de oamenii dumnitale, care nu te-au înșelat niciodată?!

—„Da, aveți dreptate, răspunse boerul după ce își mai veni în fire... iată c'am făcut așa după cum mi-ați cerut.

Să trăești..! au strigat oamenii și au plecat mulțumiți.

„Hei, boerule, boerule, vorbeau între ei pe drum. S'au dus timpurile cele grele când ne țineați în lanțuri și sub călcâi. Acum avem și noi drepturile noastre...!

—„El crede că ne sperie, sau a vrut poate să ne încerce răbdarea! Vorbi Dinu Moldoveanu cu pripeală.

In dreptul primăriei, a apărut în fața lor Ion Pentelie, o creatură uitată de Dumnezeu de acum patruzeci de ani, cu mintea mai înpoi decât a unui copil și care veșnic călca numai în vârful degetelor, căci așa îi erau picioarele concepute din noapte plăsmuirii lui.

Când a văzut ceata de oameni și-au dus

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mâna deasupra ochilor și-a privit spre ei, cercetând pe fiecare, ca și când nu i-ar fi cunoscut.

—„Vedeți pe acest nenorocit..? zise Victor Pantea; la fel ne-a crezut boerul și pe noi..!

—„Nu-i nimic, creadă cum o pofti. Noi ne-am făcut datoria..! răspunse Prahoveanu cu nepăsare.

—„Măi..! Dar știți voi ceva..? a vorbit un altul. Eu cunosc șiretenia boerului și mă tem să n'avem vr'un bucluc după urma lui. Te pomenești că să ducă pela prefect și s'o plângă c'am tăbărât pe el să-l omorâm.

—„Nu cred! vorbi iar Prahoveanu; de când cu polita lui, s'a pus c'am rău cu toți barosanii..! A perdut și multe parale și când colo, cu nimic nu s'a ales. S'a deochiat rău de tot..! Dacă îl vezi atât de țanțoș, crezi că e ceva de capul lui..? Numai gura.... încolo.... vai de păcatele care-s pe el. Toată vremea și-o petrece pe la oraș cu femeile și risipește la parale ca un smintit. O să vadă el pe dracu mai târziu când o rămâne și fără pantaloni.

Dar Anghel Geambașariu, un om voinic

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cât un porumbar, care sta rezemat într'o bâtă cât toate zilele și sclipea din ochi, trânti și el o vorbă.

—„El e și avocat, mă...! Așa mi-a spus mie Costică Mândravicescu, țuicaru..„!

—„Tu crezi în Costică,? se răsti Prahoveanu... Ala e un beţiv mâi Anghele...! Intr'o seară s'a îmbătat la Nae la cârciumă și l-a scos de pe sub mese Ion perceptorul. Se brodise treaz acolo și vrea să-l încaseze cu niște angarale.

—„Hei. măi fraţilor...! grăi și Ion Raţă, e c'am drept ce spuneţi voi..! Dar boerul luptă mult cu punga..! Bine spunea vecinul meu nea Ghiță într'un rând. Banul e ochiul dracului...! Poţi să fi tu oricât de deștept..! Filosof să fii...! N'ai parale..? Par'că tot îţi lipsește ceva: curajul..!

—Vorbești și tu mă Ioane mai rău ca o temee. Ce poate să facă un boer prost în fața unui tribunal? Tu crezi că judecătorii se vând?

Fereașă Dumnezeu..! Te credeam mai ceva și pe tine. dar văd că dai în gropi. S'au dus timpurile acelea dragul meu când cel cu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dreptate era biciuit ca să se lepede de ea.

Vorbi acum Prahoveanu și mai întărâtat.

—Noi avem astăzi legi făcute de oameni luminați și care nu se pot călca de nimeni..!

Dreptul nostru e sfințit și nu-l poate atinge cineva. I se dă fiecăruia fără părtinire

Căci astăzi streinii nu mai sunt stăpâni aici.

Îi primim dacă sunt oameni de treabă, ca pe niște mosafiri. Iar dacă nu, deschidem ușa și le-arătăm drumul.

—Ca lui Ianoș, răspunse și Alexe Buzatu care până acuma stătuse la o parte.

Săracul, ce s'o face acum, măi Prahovene, mai bine îl lăsam sa mai stea pe la noi, poate se mai cumințea.

—Asta niciodată na-și putea s'o fac, răspunse Prahoveanu. Voi știți că în timpul războiului a fost spion? Nu știți..! Atunci de ce vorbiți..?

Dacă mâine se va face iar un războiu, i-a spune-mi are să meargă Ianoș la cot cu mine și cu voi ca să tragă focuri în dușman?

Nebun ar fi el? Mai repede ar fugi la ai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lui și le-ar duce toate știrile de care ar avea nevoe.

Eu eram pe front atunci la Nomoloasa; dar mi-a spus nevastă-mea târziu după ce m'am întors acasă, cum domnul Ianoș era pe aici un fel de primar nemțesc.

Și câți nu mai sunt și azi din aceia care fac averi pe aici și după ce strânge saci de aur, ne vinde neamal..!

In mintea mea se drspesc c'am de mult lucrurile astea.

Pielea lui Ianoș i-o cunosc eu prea bine..!

Câți oamenii n'am pierdut noi în războiul ce l-am avut, din cauza la câte unul din aceștia care spunea că trăește de mult la noi țară și vrea să moară pentru ea. Ne trezeam în tranșe fără ei lângă noi și apoi să te ții vere... Incepea un atac de credeai că s'a sfârșit lumea. Plesneau obuzele și curgea sângele râuri. Ne ascundeam care cum puteam sautrebuia să ne retragem, căci eram descoperiți și'n zadar deschideam ăontra-atacul.

Demult vream să mă refuesc cu el; însă n'am avut nici un prilej ca ăsta. Auzi neru-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

șine..! Să-și bată joc de cinstea copilului meu...

Par'că mi l-ar fi crescut el.! Nu-i vorbă că pentru copil mă doare sufletul mai mult decât orice. Dar vezi că el nu și-a bătut joc numai de mine și de toată lumea de aici din sat. Și de aceia spun că pentru nația mea sunt în stare să rup cu dinții carne din om. Eu sunt stăpân în țara mea. nu sunt streini. Cu brațele mele i-am lărgit hotarele iar cu palmele mele bătătorite fac să-i rodească pământul și-i scot bogățiile din adânc. Hoții și șarlatanii să plece de aici. Dacă e om cinstit el își găsește de lucru ori și unde s'ar duce pentrucă noi nu suntem un popor care trântăvim. Avem ce să muncim. Câți streini nu vin să-și câștige pâinea la noi! Ni s'a dus vestea în lumea întreagă de laptele și mierea care curge aici..-!

Iar dacă nu-i place obrazul nostru, n'are decât să se îndrepte către țara lui. Numai aici să nu-l mai văd. Am răbdat destul și-am ajuns la răbdarea mea cea de pe urmă.

Și dacă boerul va fi un ticălos, să facă cele ce spuneți voi, să n'aveți nici o teamă..!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Il înhaţ de guler şi merg cu el până la rege.. De nimeni nu mi-e frică aici, decât de Dumnezeu...!

A sosit timpul prânzului şi grămada de oameni s'a împrăştiat. In calea lui, Prahoveanu se gândea la cele ce se petrecuse.

„Oare dracul de Miron n'o fi fost aseară pe acolo...?

De unde ştii? Poate are ceva cu fata... Da... după acum încolo să mă aştept la aşa ceva. Şi iată-l c'a ajuns acasă.

—„Dar ce te-ai apucat să faci omule? ia zis Solomeia. Până acum nu te-ai certat cu nimeni şi astăzi, gata, gata, să-l omori pe morar,.. Nu puteai să-l certi puţin şi să-l laşi în pace? Te-ai pus pe el să-l schilodeşti săracu..!

—„Tu să taci din gură ca o femee ce te găseşti... Nu trebue să ştii prea multe. Vreau să ştiu însă, dacă băiatul a ieşit aseară din casă.

—„Ei... asta-i, a eşit. Cum o să iasă? Doar ştii bine c'a dormit în odaia de alături.! Cum, adică tu crezi că Miron i-ar fi făcut ceva Silviei..?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—„Nu de asta te 'ntreb...! Dar vreau să știu și eu de soarta lui că deaceia l-am crescut și-i sunt tată.

Acum, nu e cine știe ce lucru mare dacă a intrat în gura satului; pentrucă tot satul o să tacă. Nu știi tu cum e lumea? Trăncănește până la o vreme și apoi uită...!

VII

Solomea dorea să-i vorbească demult bărbatului ei despre Miron. Insă căuta o zi posrivită, când el putea s'o asculte liniștit; căci Prahoveanu era un om căruia nu prea-i plăcea să stea închis în casă.

Și odată, la o amiază, și-a luat îndrăzneala și-a zis:

—„Știi ceva Niculae? Eu am să-ți spun ție câte-va lucruri despre băiat, dar să nu te superi..! N'ar fi bine să-l căsătorim..?

—„Ce proastă ești tu Salomeio..! i-a răspuns el. Cum o să-l căsătoresc când el nu și-a terminat nici cu armata.? Nu-l vezi că mai are trei luni și trebue să plece? Tu crezi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

că însurătoarea e jucărie? Se cere multe și pentru ea..! Și mai întâi de toate se cere am..! Dece să-i fac un rău...! Lăsă...! Să mai aștepte, are destulă vreme. Iar dacă nu poate să mai rabde. să se ducă și el și să mai facă băi reci. Și Prahoveanu se porni pe râs împreună cu nevastă-sa.

Iar -n altă zi, când s'a întâlnit la cârciuma lui Stanciu cu Cărbunaru. unchiul șiret, l-a tras mai la o parte la o masă, ca să cinstească câte un pahar de vin, apoi i-a șoptit încet:

—Știi ce vream să-ți spun măi Niculae? Eu sunt un om bătrân și-mi place să vorbesc numai lucruri drepte. Dece să te i-au pe departe ca să te aduc la scop? Vreau să-ți vorbesc despre fata mea și băiatul tău. N'ar fi bine să-i împreunăm și să ne încuserim?

Mie îmi place mult băiatul și văd oă fata e moartă după el. Când nu-l vede plânge toată ziua de-ți face mai mare mila..!

Ia-și da zestre frumoasă- Numai tu să vrei, căci pe el l-am arvunit eu mai de mult..!

—Dumneata moș Cărbunarule, al dreptate

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

însă eu nu pot să fac niciun pas până ce nu-văd cu armata sfârșită .! După puțină gândire Prahoveanu continuă.

Așa m'am hotărât eu iar dacă ții să ne încuscrim n'ai decât să-ți păstrezi fata până atunci. Altfel degeaba mai vorbim..! Și el s'a sculat să plece, căci îl așteaptă cineva afară.

Cărbunaru a rămas singur și s'a gândit mult la vorbele lui Nicolae, pe care le găsea la locul lor.

—Da..! își zise el. Are dreptate ! Omul se mai coace puțin la minte dacă trece prin armată. Dar... las-o si pe Silvia să mai aștepte dacă îi place ochii lui Miron, căci n'o muri doi ani nemăritată .!

Prahoveanu iar și-a amintit cele din trecut și s'a întrebat în tăcere.

—Oare să fi avut dreptate morarul..? Auzi ce spune că fata plânge și el l-a arvunit pe băiat..!?

Și asta mai e ceva. Insă par'că tot nu-mi vine să cred o așa prostie..! Să fie Miron atât de șarlatan și să înșele fata omului? Se preà poate.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ce crezi? Când dracul își vâră coarnele...! A făcut-o, noroc bun...! N'are decât să se spele cu ea pe cap Cărbunaru. Eu pe băiat nu-l căsătoresc decât după armată. Dece n'a avut grija ei?! El nu știe că o fată trebue păzită...?

VIII

—„Ai început iar să te bocești ca o proastă draga mamei...! o certa într'o zi pe Silvia mama ei. Tu nu înțelegi că tată-tu a vorbit cu părinții lui.,? Mai aștepți doi ani și gata..! El dacă ține atât la tine, n'ar să te părăsească. Dece trebue să-ți faci singură sânge rău?

Liniștește-te caută-ți de treabă..! Nu te mai gândi atâta la el.

„— Ah, nu pot mămucă, nu pot..! îi răspunse fata...

Să știi că mă omor singură..! Nu știi ce am eu pe suflet...! El dacă pleacă, eu n'am să-l mai văd. Imi spune mie parcă dumnezeu...! Până acum n'ai știut ce e între noi. Iată, că ai să știi de azi înainte.. Eu nu mai sunt fecioară, Sunt femee...!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—„Tu vrei să glumești cu mine s'au ești nebună ? îi răspunse bătrâna cu vocea stinsă și cu ochii căscați ca'n spasmul morții.,. Și când vorbea simțea că se înecă de plâns. Ți-ai bătut joc de bătrânețea noastră și te-ai nenorocit nenorocit-o..! Și s'a cutremurat îngrozită de cele ce aflase, căci în mintea ei nu putea să creadă vreo dată un astfel de răspuns.

Tremurând, ca și când inima de mamă îi înghețase acum, s'a așezat pe pat, ca să nu cadă și după ce s'a uitat cercetătoare la Silvia. a întrebat-o prin plânsul ei jalnic, cu nedumerire :

—«Cum? Când s'a petrecut asta? In noatea când el leșinase?

—„Nu, nu..! Nu atunci.! a răspuns fata ștergându-se la ochi. Acum câteva săptămâni, în casa la verișoara lui, Tasica, unde ne întâlneam mereu. N'am putut să-mi mai dau seama de ce fac. Mi-a jurát pe Dumnezeu și pe toți sfinții că mă ia de nevastă. Și pentrucă mi-a fost drag atât, m'am lăsat înșelată. Și iată pentruce arde focul pe mine dela un cârd de vreme...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Amândouă au început apoi să se vaete și să plângă închise în casă. Și nimeni n'a mai știut decât bănuiala lui Prahoveanu.

Intr'un târziu, bătrâna s'a întors către fată și iarăși i-a zis:

—„Să nu mai afle tată-tu.... căci... ferească Dumnezeu..!

IX

Intr'o vineri, Miron a venit supărat dela lucru, unde fusese să tae niste lemne. Și începu să se certe cu mamă-sa:

—„Da, zise el, trebue s'o i-au chiar acum. Dacă tata nu vrea, eu plec in toată lumea, după cum ți-am spus.! Ce vrei să fac.? In fiecare zi ea plânge și-mi spune că sfârșește cu viața..!

Trebue să știi odată că eu sunt legat de ea. Și-a dat pentru mine, tot ce-a avut mai scump. Cinstea! Vezi, eu nu ți-am spus: dar acum îți spun ca să pricepi odată, că la mijloc nu e lucru de glumă. Ard de viu și tot nu vreți să mă înțelege-ți..!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Du-te la tata, îngenuchiază în fata lui şi roagă-l să nu mă mai chinue degeaba..!

Dar în acest timp, Prahoveanu, care de afară auzise totul, a intrat în casă şi i-a zis lui Miron răstit şi amenințător:

—„Băete, văd că ți-a intrat în cap multe prostii..! Dar să ştii băete, că atâta timp cât eu am să trăesc, ți le scot pe toate.

Ce înseamnă asta? Mu ți-e rușine? Şterge-ți mai întâi la nas şi pe urmă. Vezi dece e bun copilul? Şi tot el s'a domolit apoi. L-a luat cu binisorul pe băiat şi ia vorbit mult mai frumos.

„Imi pare rău, zise, că la etatea ta, nu ştii să județi nici cât un copit mic. Tu dacă o ai la mână dece te mai temi? Ea e datoare acum să te aştepte..! După altul nu poate să se mai ducă. Vedeți de armată şi taci din gură..! Te credeam băiat mai deştept.

Solomeia n'a mai scos nici un cuvânt, văzând pe soțul ei vorbind cu atâta hotărâre.

Iar Miron a rămas să se mai gândească, căci el nu putea să'nțeleagă nimic din câte vedea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—Oare fac o crimă..? își zicea. Fac și eu ceiace face toată lumea..! Atunci ce vrea el dela mine? E drept că sunt dator să-l ascult, dar pentru că aici e vorba despre altceva, nu pot. Uit că mi-e tată. N'are decât să mă desmoștenească. Eu până nu mă socotesc cu Silvia, nu plec nicăeri din sat.

X

Nicolae Prahoveanu era mâhnit peste măsură. Aflase tot și nu știa cum să descurce lucrurile. Il neliniștea mult cele petrecute între băiat și fată.

Acum el căuta pe toate căile să-l înduplece pe băiat ca să facă pasul acesta mai târziu.

Și pentru aceasta el trebuia să recurgă la un vicleșug, ca să-și poată atinge scopul.

El se mai gândea și așa: doi ani de armată, are să-i scoată toți gărgăunii din cap.

Eu nu pot să-l vâr în neamul lui Cărbunaru. Deatâtea ori mi-au vrut răul acești oa-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

meni și m'au ocolit întotdeauna. Numai la nevoe au alergat la mine, ca să-i ajut.

Dacă ea ar fi fost o fată înțeleaptă, nu se lăsa lui Miron. Lasă... că sunt destule fete..!

S'a dus pe urmă la nevasta lui și i-a spus astfel:

—Tu Solomeia să ai grijă de aceiace faci.

Știu că vrei s'o ai pe Silvia noră, fiindcă ții prea mult la Miron, însă eu m'am gândit că e cu mult mai bine, s'o i-a după ce sfârșește cu armata..! Cărbunaru are să mă roage când o vedea cum stau lucrurile și are să-i dea zestre și mai mare.

Spune-i dar lui Miron gândurile mele și păvățuește-l cum e mai bine.

Iar când a aflat falșele scopuri ale tatălui său, băiatul nu s'a mai opus cu atâta tărie ca înainte. A mers însă la Silvia în seara următoare și-a vorbit cu ea mult... mult,..

XI

Miron și-a pregătit cele trebuincioase pentru plecare într'o dimineață de Martie. Prin

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sat se uzeau strigăte și cântece de veselie, căci mai erau și alții care trebuiau să meargă cu el.

S'a urcat în căruță mâhnit, iar când Solomeia a venit să-l sărute, el ia șoptit la ureche, să ai grijă de Silvia..! Am să-i scriu îndată ce sosesc la regiment.

Tatăl lui s'a așezat în față, a dat bicele cailor și sau depărtat. Salomeia plângea în poartă.

XII

In curtea regimentului era o zarvă nemaipomenită. Gorniștii semnau diferite semnale ofițerii chemau la ordine pe gradați. Bucătarii cu șorțuri albe dinainte alergau ca să-și primească rațiile; grăjderii scoteau caii frumeși să-i plimbe, iar alții deschideau magaziile și aruncau din ele haine de postav curate, pentru echiparea noilor veniți.

Intr'o sală lungă plină de mese se găseau superiorii, care făceau repartizarea recruților

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

la unități. A intrat comandantul. Un curent de disciplină și de respect i-au străbătut pe toți, La un singur cuvânt s'au ridicat în sus de pe scaune. O tăcere adâncă predomina sala. Ei așteptа porunca celui mai mare și gata să se avânte în cel mai mare pericol dacă li s'ar ordona.

Miron sta la o parte înghemuit într'un colț și privește strein la toate ceiace ande și vede. In minte îi răsare acum satul din vale împădurită și lăcrămile Silviei la plecarea lui.

Dar acum nu mai e timp de gândit. Aici e o altă lume și o altă viață. Nimeni nu stă. Toți se mișcă ca într'o uzină și muncesc ca niște masini. Trec tunurile mici la câmp pentru exerciții și'n urma lor soldații încolcnați își țin cadența orânduită. Alții râd și sunt veseli. Câte unul mai vorbăreț se strâmbă din tront la câte unul din cei noi, amenințându-l din cap: „Bine că venișI camarade, ca să te bag mâine la frecuș!

Și iată-l pe Miron în fața medicului ce consultă pe fiecare. Când el s'a desbrăcat și-a rămas în costumul lui Adam, un sergent din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cei vechi trece pe lângă el, prefăcându-se că se înghesue şi-şi şterse ţigara de pielea iui Miron.

La senzaţia arsurii, el sare brusc în sus şi vrea să-i tragă o palmă celui care l-a fript. Dar se opreşte deodată când îi vede pe umăr galonul de fir.

Inghite în sec şi tace.

„Ce camarade te-ai supărat..?îi vorbi sergentul uitându-se la el cu coada ochiului şi bufnind de râs.

„Dacă nu-ţi place, să scrii acasă băete.! Şi eu am păţit la fel când eram ca tine. Câte n'am tras şi eu şi câte n'ai să mai tragi şi tu!.

XIII

Silvia s'a sbătut aproape două zile după plecarea lui Miron. Bătrânul Cărbunaru nu aflase încă nimic despre sonrta ei. I se părea că şi cel sfânt a părăsit-o. Iar când bătrânul a văzut atâta jale în casa lui, a certat-o pe nevastă-sa, că nu e în stare să-şi încurajeze copila.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—„Tu vrei s'o bagi în pământ? i-a zis el. N'o vezi cât a slăbit dela un timp încoace? Atât lucru nu ești în stare să faci pentru ea„.? Spune-i să mai aștepte că nu-i plesnește fierea...! Ori vrea să-și i-a câmpii din cauza bărbatului...!

Las-ă c'o să-i vie acru... Mai vorbesc eu și cu Niculae. Eri când mergeam în luncă m'am întâlnit cu Salomeia și nu se 'ndura să-mi mai dea drumul din vorbă..!

—Dece n'ai rugat-o să mai poftească și pe la noi? i-a răspuns bătrâna, veselă—Poate le-o fi venit scrisoare dela fecior.

—Nu cred..! zise unchiașul... Sunt numai câte-va zile de când a plecat. Tu însă, cum îți spun, să ai grijă de fată căci...de...o fi a-având poate și ea dreptate. Tinerețe nu-i? Eu până te-am luat pe tine, numai eu știu câte opinci am rupt. Dar tot nu te-am lăsat până-ce nu mi-am distors paguba..!

—Iac'așa, îi răspunse bătrâna, te-ai apucat să-mi vorbești lucruri fără nici un rost. Parc'ai fi dat în mintea copiilor..! Vezi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

bine că te-ai hodorogit de tot și te gândești tot la naiba..!

—Ce nesocotită ești și tu bab-o..! Păi doar astea dumnezeu le-a lăsat..! Tu crezi că lumea dacă n'ar fi cârmuită de cineva ar ști ce face..?

Tu crezi că Adam daca nu se amoreza de Eva mai eram noi astăzi? Câte opinci n'o fi rupt și el după ea..! Și încă din cele nerase căci pe vremea lor n'aveau de unde să fie tăbăcari

Câte brazde de flori nu i-o fi stricat lui Sfântul Petru jucându-se cu ea prin Eden și câte cuvinte dulci nu i-o fi șoptit el la ureche până a încântat-o..!

—Șpiu ardete-ar terciul de stricat..! zise femeia supărată. Nu-ți spun eu c'ai dat în mintea copiilor..? Te-ai apucat să te legi acum și de cele sfinte..!

—Nu fi proastă,..! îi răspunse el râzând cu poftă...

Tu nu știi că cele sfinte nu se spurcă..?

Iar în altă zi, când mama Silviei scotea niște rufe ca să le întindă pe sfoară, tata ve-

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU
18 68 Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndrr1901-1932

ni la ea cu'n plic în mână. Era o scrisoare dela dragul ei și pe care de mult o aștepta.

Și Miron le scria că merge bine cu armata și e iubit de toți.

—Să știi sufletul meu drag, spunea el. Că sosesc peste câte-va zile în sat, mai mult ca să te văd pe tine.

—Vezi maică, i-a zis bătrâna, nu ți-am spus să ai răbdare..? Dece te frământi atât?

El are să te i-a, să n'ai nici o frică..! Te stingi așa cu zile, ca o ticăloasă..!

—Știu mamă, știu că ține la mine, zise fata. Dar am o presimțire nenorocită...

XIV

Bătrânul Cărbunaru s'a întâlnit cu Nicolae, în sat, devale. Din una în alta, el a adus vorba și despre băeți.

—Da, cum ți-am spus! zise Prahoveanu Dacă lui îi place fata și-i dai zestre frumoasă eu primesc..!

Băiatul meu merge bine cu armata, așa

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

îmi scrie... Ș-aștept să vină și el de Paște să ne mai vadă. Mi-e dor de el dar ce pot să fac? Armată nu-i? Barem de nevastă nu mai vorbesc...! Aia toată ziua stă numai cu gândul la el.

—„Lasă... să fim sănătoși. Băeții se potrivesc de minune: răspunse la sfârșit Cărbunaru.

—„Păi să ne vedem cu bine moș Cărbunarule, zise Prehoveanu. Sunt c'am grăbit acum; dar ne mai întâlnim noi că doar trăim cu toții în sat..!

XV

Se apropia miezul nopții când Silvia se pregătea de culcare. Avusese mult de lucru și nu-i venea să doarmă. A auzit în fereastră o bătae de deget și pe urmă pași streinî s'apropiau de ușă. Ea n'a îndrăsnit să deschidă Bătăile s'au repetat.

—„Dar cine e acolo? a întrebat ea cu frică.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—„Eu sunt..! i-a răspuns vocea lui Miron. Am sosit chiar acum și vreau să te văd.

Silvia ia deschis. La apariția lui, s'a tras înapoi aperiată. Uitase că Miron e soldat. In hainele căzone i s'a părut un altul. Și l-a urmat în casă. A căzut pe brațele lui cu hohote de plâns de-ți făcea mai mare mila.

—„Taci, taci! i-a șoptit el, încet și apăsat. Dece vrei să mă necăjești? Dacă nu miera dor de tine, nu mai veneam pe jos atâta cale.! Spune-mi mai bine ce mai faci? La mine te-ai mai gândit? Dac'ai ști cât am venit de repede.! Și cu câtă greutate am scăpat de acolo.! Pe-acasă nici n'am fost. Acum mă duc dupăce plec de aici.

—«Și câte zile stai.? l'a 'ntrebat ea, dupăce se domolise.

—„Eu? Numai două zile..? luni seara trebue să fiu înapoi. Insă.. o să mă duc și eu marți... doar n'o să mă omoare..! Când ei vorbeau singuri, bătrâna se trezi cea dintâi. S'a sculat din aștornut și-a lipit urechea de-o fereastră, ce răspundeà într'o sală mica care despărțea camerile.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—„E Miron" își zise mulțumită. A venit pentru ea..! Ah, dumnezeule sfinte.! Indreaptă-ți privirea și spre noi în această seară..!

N'a putut să mai rabde și-a intrat la ei să le vorbească.

Iar când Miron a plecat, Silvia s'a ținut după el până la poartă. Și Miron a ajuns acasă. Câinii s'au repezit la el să-l rupă, dar au rămas nemișcați auzindu-i vocea. Și-a sărit pe ei, bucurându-se că l-au revăzut.

Prahoveanu nu știa acum ce să creadă. Își închipuia să nu fi făcut vreo prostie să dezerteze. Insă nu s'a mai gândit la asta.

Solomeia l-a pupat cu dragoste și l-a îmbrățișat de mai multe ori, văzându-l atât de schimbat, cu capela lăsată pe ochi și 'ncins peste mijloc c'o centură galbenă de piele, de unde îi atârna în jos baioneta lucioasă.

—„Nu te desbrăca chiar acum..! îl ruga ea. Mai stai că-mi place să te privesc în hainele astea...!

Știi cât îți stă de bine? Puteam să jur că nu ești tu, dacă te întâlneam în altă parte....

Prahoveanu sta și-l sorbea din ochi. In

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mar1901 1932

sufletul lui de tată, se mândrea că are un astfel de copil, însă nu vrea să-şi dea pe faţă dragostea ce avea pentru el.

—Ai grije băete, îi zise, poartă-te cinstit ca să te facă şi pe tine gradât. Să nu te liberezi soldat. Eu când am fost ca tine la roşiori eram spirt nu altceva.

M'a avansat apoi treptat şi m'a făcut sergent.

Nu-i vorbă că armata pe vremea mea, nu era atât de bine organizată ca astăzi, însă cu toate greutăţile eu tot nu m'am dat în lături. Dar astăzi..!? E o plăcere să fii soldat..!

Dacă eu aşi mai fi încă odată în vârsta ta, singur m'a-şi duce şi m'a-şi rugà de ei să mă primească..! Ce sunt doi ani..? E lucru mare ? Trece cât ai bate din palme..! Şi unde să mai pui că astăzi avem ofiţeri cu carte multă care au învăţat de mici şcoala războiului. Sunt oameni luminaţi care pot îndruma pe oricine numai pe căi frumoase. Generalii noştrii, au făcut minuni în timpul războiului faţă de Germani care se lăudau cu împăratul lor, spunând că e cel mai deştept militar de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pe faţa pământul. L'am trântit la Mărăşeşti de i-au mers peticile..! Au să spună şi morţilor ce-au păţit ei cu noi. Venise cu toate născocirile lor crezând c'o să ne prăpădească..!

Când am trecut Carpaţii spre Ardeal, aruncă peste mai tot felul de gaze şi bombe.

Aeroplanele lor sburau pe deasupra noastră, întocmai ca nişte păsări cu ciocul de fier, vrând să ne mănânce de vii.

Şi în toate părţile pe unde am luptat, au fost numai inveţiile lor. Dar ce folos, căci tot noi am eşit biruitori la sfârsit şi tot noi am câştigat cel mai mult..!

Dece? Pentru că am avut oameni luminaţi care au ştiut cum să ne conducă. Şi de atunci armată noastră a început se se întărească şi mai bine.

Aşa dragul meu, cum îţi spun eu... Aşa e armata acum..! Să ţi-o faci şi tu pentru că eşti dator să ţi-o faci. Nu numai pentru tine?

Pentru atâtea milioane de români..!

Miron asculta cu plăcere tot ce-i vorbea tatăl său.

Gândul lui însă era la Silvia la poartă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

unde mai adineauri o lăsase oftând.

XVI

De dimineață, a început să cadă o ploae care se părea că nu se mai sfârșește. Torentele repezi aluneca în vale, aducând cu ele pomi desrădăcinați, picioare de poduri, bolovani mari de piatră și tot ce apucă în calea lor.

Comuna Cocinari era aproape inundată. Locuitorii își țineau vitele legate în bătătură, căci nu puteau să le mai trimită să pască nici în pădure și nici pe izlaz. Șoseaua din mijlocul satului se preschimbase într'o baltă de apă, ce creștea necontenit în toate părțile, neavând nici o scurgere. Moara din deal fusese luată de șivoi, așa că rămrșițele din ea, pluteau acum peste tot, în oftica boerului Mihăiță, care se scărpina în cap de necaz și bătea slugile că nu i-a avut de grijă. Asemenea potop nu se mai pomenise de când sunt Cocinarii și lumea. Iar moșierița cea frumoasă, mama tânărului boer Mihăiță, își frângea mâi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nele și țipa la oameni, să sară în apă și să-i scoată pe Pufuleț cățelul ei favorit care știa să numere din cap până în douăzeci și pe care vrea să i-l prezinte domnului deputat Mislim la vizita ce i-o aștepta. Il adusese tocmai dela Paris cu ocazia plimbării ei pe acolo și era atât de inteligent...! Deaceia vrea să-i facă mosafirului o surprisă plăcută. Insă bietul Pufuleț demult intrase în rândul drepților.! Din cauză că era c'em strengar' așa cum sunt mai toți parisienii, se ducea prea des la cășelușa vecinului, cu care se tăvălea pe un petec de iarbă, din fața casei. Și când a vrut să se întoarcă înapoi, șivoiul l-a prins și atât i-a mai trebuit. I se mai zărea doar coada, din când în când, la câte un ochiu unde apa se'nvârtea cu repeziciune.

Țăranii stăteau nepăsătorii și priveau la cucoană cum era gata să se sinucidă pentru Pufuleț.

Iar când, din apă, câinile scotea coada, oamenii strigau la cucoană:

„Uite-l cuconiță; uite-i coada, coada...!

Această schimbare de timp, la făcut pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Miron să nu plece marți lă cazarmă. El s'a dus cu trei zile mai târziu, după ce apele s'au scurs, iar drumul a devenit umblător. El știa bine că va fi pedepsit de comandant chiar dacă are să spună cauza întârzierii. Aici nu se i-au în seamă astfel de motive. Și când s'a prezentat în regiment, locotenentul l-a chemat la el. După un ceas de morală, i-a prescris pedeapsa reglementară, astfel că incorectul soldat, a trebuit să doarmă două nopți în închisoarea cu pereții umezi și lumina slabă laolaltă cu dszertorii și toți aceia cărora nu le plăceau armata. Acum el și-a dat bine seama cât de mult prețuește libertatea și cât de bine e, ca omul să fie prevăzător, să nu greșească. Tot timpul, nu s'a odihnit o clipă. Se plimba, de colo până colo și se gândea toată vremea numai la Silvia și la serile frumoase, când era liber și putea să facă tot ce dorea. Și mergând mai departe cu cugetarea, se oprea la cei condamnați pe viață, la ocnași și se cutremura.

„Cum or fi putând aceia să sufere atâta

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

chin? își zicea el. N'or fi înebunind oare, nemaiștiindu-se în rândul lumii care petrece nepăsătoare pe față acestui pământ..?

Apoi s'a apropiat de unul dintre dezertori, un orășean de prin Galați, un băiat glumeț și căruia nu prea -i păsa de viață și l-a 'ntrebat:

—„Dar dumneata pentruce ești aici ?

—„Sunt condamnat doi ani. Îi răspune scurt. Am înjurat un caporal și-am părăsit postul când făceam de santinelă,.. M'am dus noaptea la un prieten din oraș și-am chefuit cu el până la ziuă.

—„Doi ani...! răspunse Miron—aproape nu-mi vine să cred.

—„N'am nevoe să te mint mai țărane! îi zise orășeanul... I-a să vezi mâine, nu mă pornește la închisoarea centrală ?

—Și asta nu e predeapsă neică.! Am mai făcut vreo nouă luni înainte pentru dezertare.

—Atunci eu ce trebue să mă mai plâng pentru două zile..? Răspunse Miron..! Dar a-și vrea să știu dece dumneata nu te-ai astâmpărat și să-ți fi văzut de treabă.

—Nu știi nimic tu mai leat... zise dezer-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

torul distrat.

Boerii vrea să facă din mine popă şi eu nu primesc. Asta e toată danganaua. Şi Miron n'a mai stăruit când a văzut că-l i-a peste picior.

Alţii fumau lungiţi pe nişte paturi joase fără aşternut, alţii cântau ori îşi povesteau viaţa lor de pe unde trăire, îmbrăcaţi în haine cele mai zdrenţăroae şi murdare, slabi şi palizi la faţă, aşteptau sfârşitul pedepsei şi ziua liberării.

O răşeanul a început dela o vreme să vorbească de femei şi de chefuri, apoi să cânte cu atâta foc, încât toţi îl ascultau nemişcaţi:

I

Să nu glumeşti cu ochi frumoşi
Frumoşi ca şi nemărginirea
Căci din Privirea lor duioasă
Se naşte repede iubirea

II

Să nu glumeşti cu ochii frumoşi
Frumoşi ca şi săgeata sfântă,
M'au săgetat numai odată
Şi rana lor mă doare încă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

In uşă se auzi deodată câteva pocnituri puternice. Era aghiotantul.

—Dacă mai aud o şoaptă le zise el, să ştiţi că intru la voi şi vă fac pilaf. Ce înseamnă gălăgia asta? Nu vă e ruşine derbedeilor? Vreţi să vă faceţi de cap..? bine... bine..!

Să nu ziceţi pe urmă că sunt om rău.!

Toţi au amuţit şi se prefăceau că dorm.

Niciunul nu mai îndrăsnea să ridice capul..

S'au lasat apoi furaţi de semnul bine făcător şi-au adormit.

Numai Miron nu putea adormi. Picături de somn au venit să-l necăjească şi pe el, nsă n'au putut să-l încline. In amintirile lui, era atât de însufleţit, încât vedea toate din trecut, aşa de lipede, de sigur, ca şi când le retrăia în acea noapte. Gândul lui întreg, îi sburase la femeia iubită după care se topea şi nu se putea deslipi cu nici un chip.

Of..! Silvia, Silvia..! zicea el. Tu ai să mă distrugi, ai să mă omori cu zile..! Pentru tine stau eu acum aici. Deodată el sa întunecat, reamitindu-şi vorbele tatălui său care-i spunea odată că doi ani au să treacă cât ai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

bate din palme.

Dar acest timp i se părea acum atât de lung şi chinuitor..!

Nu e adevărat..! îşi zise iar; tata e un mincinos şi vrea numai să mă despartă de Silvia. L-am înţeles eu pe el ce vrea. Dar nu pot să-i mai dau ascultare de azi înainte..!

Dacă el crede că eu am s'o uit stând pe aici, am să-i dovedesc că mai mult ţin la ea.

Şi pe urmă el c'am ce zor ar avea ca să n'o i-au..?

Ce? o i-au pentru el? Sau el o să trăiască cât lumea şi pământul? Ca mâine o să-l văd ţărână,! El e bătrân după acum înainte. I sa dus timpul. A trăit, şi-a petrecut, ce mai vrea dela mine.? Oare n'am şi eu acest drept ca orice om..? I-am dat destulă ascultare, însă văd că tot nu vrea să mă înţeleagă.

Ce pot să-i fac? Apoi el a adormit, certându-se cu tatăl său. In timpul somnului. a visat-o pe Silvia, cum o strângea de mijloc, cu braţele lui puternice.

Şi în acel moment, a apărut în marginea pădurii o fiară, care în goana mare şi cu lim-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ba scoasă venea spre ei. El a îmbrâncit-o pe fată în curte, i-a încuiat bine poarta și-a rupt-o apoi la fugă. Fiara îl urmărea, gata, gata să-l apuce. O auzea bine la spatele lui cum mârâia cu turbare. Câinii au sărit la țipetele lui groaznice ca să-l scape. S'a încins o luptă pe moarte, căci fiara rupea cu dinții din câini sfâșiindu-i A intrat în casă aproape nebun de groază și tremura de spaimă. Aici n'a găsit pe nimeni care să-l păzească; iar când a călcat deasupra pivniței, s'a prăvălit în fundul ei, peste trupul tatălui său tăiat în bucăți și scăldat într'o bae de sânge din care eșea abur.

Și...visul s'a terminat, la glasul răgușit al santinelei ce se răstea la ei năcăjit:

„Sculați măi odată, căci sună gornistul deșteptarea...!

Vă ajunge atâta somn..! Puneți mâna pe mături și faceți curățenie. Știți bine că avem inspecție astăzi. !

Miron, văzându se iarăși în lumea realității, s'a frecat la ochi, apoi și-a zis mirat:

„ Ce-o mai fi și asta doamne? Așa vis urât n'am mai avut până acum..! S'o fi în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tâmplat ceva pe-acasă..? Ori Silvia o fi bolnavă...?

XVII

Niculae Prahoveanu n'a putut să se liniștească până când n'a mers la oraș ca să se intereseze de soarta băiatului. Doar avea numai unul singur și ca să-l lase de capul lui, nu vrea. „Dece să ajungă un stricat și să nu fie și el mai târziu în rândul oamenilor cum se cade.!? zicea el. Știa doar bine că soldații se pedepsesc când nu se întorc la timp din concedii sau învoiri. Și i s'a spus dela regiment toată pățania lui Miron. Căpitanul era un om bun însă.., milităros. El nu cerea altceva decât datorie.

Prahoveanu s'a dus dar la căpitan și l-a rugat să nu-i mai dea drumul băiatului așa des pe acasă, căci are în sat o fată care îi freacă capul.

Căpitanului atât ia trebuit. Decâteori Miron greșea cu ceva, îndată îi striga în gura

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mare defață cu toți: „Se cunoaște că ești fermecat băete..! Văd eu că te gândești numai la ea. Insă n'ai s'o mai vezi tu așa de ușor..! Mai las-o în plata domnului, căci ea nu e atât de proastă, ca să nu-și găsească altul.

Iar instructorul Dumitrache, un țigan de rasă, cu buzele cât tăvălucul și cu un caș zemos în locul unde se împreunau buzele, numai cel vedeai cum rânja la el și-l întreba dacă e frumoasă..Lui Miron îi venea să cadă jos de rușine când îl auzea astfel vorbind.

Câte odată se întâmpla, ca să nu'ntoarcă capul după comandă și atunci îi striga. „Măi fermecatule tu ești surd?! S'au dragostea ți-a mâncat și urechele?

Unde te gândești? la ea, hai..!

Și Miron își zicea atunci singur—Dar ce tot or ii având cu mine? Cine le-a spus lor toate astea!? Numai tata mi-a făcut-o când a fost p'aici. Auzi dece e bun, să vină și să le povestească la toți că mă iubesc cu Silvia.

Măi ce om fără socoteală..!

—I-a ascultă măi camarade, i-a zis în altă zi, un prieten de al lui, tocmai de prin

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ținutul Neamțului, adevărat că tu vrei să te căsătorești c'o fată din sat dela tine?

—Tu să nu vorbești i-a răspuns Miron foarte supărat. Nu trebue să te amestici unde nu ești poftit. Eu știu ce fac și n'am nevoe de sfatul nimănui. Ce tot rădeți voi de mine?

Mi-e frică, crezi că spun la cineva? Am și eu o fată cu care vorbesc și-atâta tot. Țin la ea ca la ochii mei din căp și numai moartea ne poate despărți. Altceva mai vrei? Dece nu ești om de treabă?

Mai întâi de toate, tu nici habar n'ai de ceiace zace între mine și ea. Nu pot s'o părăsesc. O i-au de nevastă îndată ce termin cu armata, sau și mai curând dacă am să pot.

Prietenul lui se uita la el cât vorbește de înflăcărat și se scobea în dinți cu'n pai de mătură.

Și pentrucă majorul l-a chemat jos la magazie, l-a părăsit pe Miron, care se uita în urma lui cu priviri dușmane, ca și când l-ar fi rănit vorbele ce-i spusese.

El se găsea la răscrucea mai multor drumuri și nu știa pe care trebue s'o apuce. In

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cazarmă toți îl cunoșteau acum și râdeau de el ca de altceva. Pentruce oare lumea aceasta e atât de rea și nu mă lasă să trăesc în pace? Se întreabă el. Ce mare rău am făcut de mă batjocorește în așa hal? In sat dacă mă duc, își dau toți coate și mă privesc cu ochii iscoditori. ca pe unul ce a-si fi săvârșit o mare vină..! Asta e lumea și asta e viața..! De Silvia tot nu pot să mă despart.

Da... nu pot..! Mai repede mă spânzur.

Și deodată el s'a oprit ca și când s'ar fi hotărât pentru un fapt deseamă. Ce-ar fi oare dacă a-și pleca într'o noapte de aici? Își zicea el. A-și arunca după mine aceste haine cazone și mi-ași găsi eu altele civile..! Nu mi-a spus la închisoare acel orășean că după câțiva ani n'are să mai întrebe nimeni de mine? Pot să stau ascuns pe undeva, într'un loc ferit, îmi fac acte falșe și-am terminat cu milităria..! In fiecare noapte a-și merge lângă Silvia și-ași vorbi cu ea și cu moș Cărbunaru.

Ei îmi sunt de credință și n'au să mă spună la nimeni.

Dar tot el singur își reveni.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Nu... zise... n'am să fac asta. Ar însemna că sunt un prost și m'a biruit slabele idei ale lumii. Iar mama ar înebuni să mă știe dezertor, fără nici un căpătâi în viață. Lasă mai bine să vorbească toți așa cum se pricep și eu să fac așa cum știu.

XVIII

Cărbunarul a plecat de-acasă, să-și cumpere o secure dela dughiana din sat. S'apropia iarna și-i trebuia pentru pădure.

Silvia a rămas singură cu mama ei și-a înștiințat-o că are nevoe de moașe și n'ar face rău dac'ar chema-o.

Dar până să sosească moașa ea a născut. Un țânc dolofan orăcăia ca un broscoi și dă din mâini și din picioare la lumina zilei.

—«Să-ți trăiască maică și să-l văd mare ca și pe tată-su, zise moașa când îl văzu. Uite-l ce voinic și frumos e. Și la acoperit c'o basma ca să nu răcească. „Seamănă leit cu Miron, adăogă ea și se uita pe furiș la Sil-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

via care se uita în altă parte. Iar după ce și-a făcut cele trebuincioase, a rămas lângă ea s'o îngrijească. Apoi tot ea începu:

„Da maică, toate sunt dela Dumnezeu, căci doar el ne-a făcut pe toți și din voia lui nu putem să ieșim.

Ce vrei să faci, să te omori acum? Să-ți ții firea maică, și lasă lumea să zică ce-o vrea căci nici lumea nu e cine știe ce sfântă. Sunt cocoane mari care păcătuesc, dar noi ăștia dela țară.,! Când eram la oraș, numai eu știu câte avorturi am provocat, la fete de oameni bogați și la cucoane învățate...! Și câte nu sunt azi maică. care îi nasc și-i aruncă prin canaluri, prin prădini, pe unde le vine mai la îndemână.!

Și pe urmă se pretind că sunt cinstite.! Și ele sunt mai scălămbate ca mine,!

Decâteori nu m'a urmărit poliția la București pentru astfel de lucruri.,! Și de câte ori n'a vrut să mă bage în pușcărie; însă stam bine cu un comisar căruia îi provocasem un avort la soție, pentrucă spunea că are încă cinci și nu i-ajunge leafa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Și poate Miron n'are să te lase pe tine așa; el o să te i-a de nevastă... căci așa am auzi-o pe Solomeia.

Moașa, ca una ce se pricepea bine în ale ei, căci nu degeaba era poreclită doctorul dracului, caută acum s'o încurajeze pe tânăra mamă. Mai pe urmă ea a ieșit în sală să pregătească putină apă caldicică, să-i facă bae noului născut și găsi aici pe mama Silviei, ștergându-se la ochi de plâns.

—„Lasă plânsul, îi zise ea. Ce vrei să-i faci rău în ceasul de față..? Tu nu ești în mințile tale? Caută-ți de treabă. Ai și tu un nepot de azi înainte și-atâta tot...!

—„Da...însă vream să-l am cu socoteală, îi răspunse bătrâna amărâtă.

—„Ai brodit-o..! Păi dacă nu era cu socoteală nu-l năștea?! Nu trebue să-i mai faci și tu inimă rea căci este ea destul de mâhnită..! Spune-mi mai bine unde e unchiașul...? El știe demult despre asta?

—„Cum să nu știe? i-a vorbit bătrâna. El a aflat de mult, dar s'a făcut că nu vede. Ce putea să-i mai facă.? S'o omoare,? S'o gonea-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

scă din casă..? Acum el s'a dus puțin în sat și-l aștept să sosească.

Și Cărbunaru tocmai vrea să-și plătească securea când se simți tras de mânică de cineva. Se întoarse și-l văzu pe Coman un bun prieten al lui, care-i spuse la ureche:

—Ai un nepot acasă, ești bun de cinste, hai să-ți trăiască.

—A născut Silvia? întrebă el, scărpinandu-se după ceafă.

Apoi se întoarse către negustor: Jupune, vin mâine să iau securea, acum am altă treabă

Și după ce sau îndreptat spre cârciumă, Coman i-a zis:

—Eu am trecut pe la tine, vream să te mai văd și nu m'a lăsat Arănoaia, moașa ca să intru. Mi-a spus tot. Doar acum nu mai e de ferit.

—Nu mă așteptam măi Comane la fata asta, să-mi tragă așa palmă, vorbi unchiașul.

Uite sunt om bătrân cu părul alb și drept să-ți spun mi-e rușine să mai scot obrazul în lume,.! Celelalte două s'au purtat destul de bine, n'am ce să zic de ele, m'au ascultat și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

acum sunt la casele lor. Dar... asta... a fost mai a dracului, decât un drac..!

—Hei măi frate Cărbunarule, zise Coman se întâmplă în ziua de azi multe. Nu vezi că s'a iuțit lumea..?

Tu crezi că copii din ziua de azi au să mai trăiască cât am trăit noi..? Degeaba ne luptăm noi să-i ținem în frâu, că nu facem nimic. E timpul care a amestecat popoarele și fieccre aduce câte ceva nou . și caută să prindă dela altul ceiace el nu are. S'a stricat lumea măi prietene. Nu vezi tu câte hoții se fac zilnic pesfe tot. Câți nu se omoară pentru bani, câți nu ajung prin pușcării din cauza lăcomii. Și câte altele nu se vor face și mai târziu.—Au ajuns să se mănânce de vii.

D'aia îți spun eu—S'a zăpăcit lumea și mai mult nimic. Mai bine c'am îmbătrânit și n'o să mai avem mult de trăit, ca să mai vedem ce n'am văzut..!

După aceia au intrat amândoi în cârciumă și s'au așejat pe băutură. Iar Cărbunaru se simțea mai puțin împovărat acum lângă paharul pe care îl golea des. Limba începu să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

i se deslege și vorbea restit, lovînd cu pumnul în masă.

—Sunt necăjii măi prietene, sunt necăjit. Și toate relele care-s pe capul meu vin numai dela Nicolae. Eu nu pot pricepe dece el vrea să mă vadă de râsul lumii..! Din partea mea el n'a avut cine știe ce mare rău. Am fost oerțați într'un rând însă... de .. ca oamenii. Ne-am împăcat.

—„Poate că vrea zestre prea mare..! i-a zis Coman.

—„Aș..! nu e asta măi frate... răspunse Cărbunaru.

Nu i-am spus că-i dau tot ciairul și-i fac băiatului și casă, dacă pretinde? El doar a spus printre alții de atâtea ori și mie mi-a dat să înțeleg, că nu vrea să se amestece în neamul meu. L-am pus și pe boerul Mihăiță să-i bată capul, însă el tot nu se lasă...!

—„Dar băiatul ce zice..? l-a întrebat iarăși Coman.

—„Ce să zică? răspunse Cărbunaru. El în fiecare săptămână vine din oras noaptea la tată și pleacă dimineața. A spus că ne dă foc

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

la case și ne arde de vii, dacă n'avem grijă de fată. Pe-acasă pe la ai lui nici nu se duce căci i-e teamă de nebunia lui Niculae. I-a spus să nu-l mai prindă priu sat, că-l dă pe mâna jandarmilor. Auzi suflet de părinte..! A ajuns să-l scârbească până și copilul lui.

In inima lui coace de mult o bubă! De când cu măsurătoarea peticului de pământ ce lam sus în plaiu și care se învecinește cu pădurea cumpărată de el mai anii trecuți. Eu, cu feciorul meu cei mai mare, Ștefan, scoteam niște buturugi de pe loc, căci vream să-l curățesc Iar Niculae, tocmai atunci, a venit și el cu toți dela primărie ca să-și stabilească hotarul. Și cum noi ne găseam acolo, ne-am dus să vedem măsurătoarea, dacă e dreaptă sau nu.

Și să nu-ți mint, băiatul s'a făcut spuză când a văzut că întinde lanțul peste pământul meu. Din una din alta, ne-am luat la ceartă. S'a repezit asupra băiatului, vrând să-l lovească. Insă cum e Ștefan cam iute, a pus mâna pe casma, gata să-i dea la cap. Dacă nu se trăgea în lături și nu sărea Manole Panait, primarul îl omora acolo. Și d'aia îți spun

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

eu, toată buba lui e aici. Căci dupăce s'a isprăvit cu gâlceava hotarului, el s'a lăudat prin alţii c'o să vină timpul să-mi dea şi el în cap.

Ce crezi... că aleargă el după avere? N'are destulă pentru un singur copil?

Ca să-l pornească pe băiat la armată, văzându-l că aleargă prea mult după fata mea, s'a temut să nu-l peardă sau să nu-i facă vreo baraboaţă. Pentrucă el era sigur că băiatul are s'o uite pe fată. Insă lucrurile au ieşit altfel după cum el se aştepta. Băiatul nu poate să se despartă de fată nici mort, aşa că eu îl las pe Niculae să facă cum o pofti. Nu-l mai trag de nas ca să-i fac pe placul lui. Miron a devenit după acum major şi de el nu mai are nevoe. Il aştept să-şi termine armata şi-i cunun în bună regulă. Nepotul să-mi trăiască...!

—„Să-ţi trăiască răspunse Coman, golind paharul cu sete.

Carbunaru se uită acum la el şi râdea cu haz.

—„Ştii dece râd? zise tot el. Râd de tine că ai un gât pârcă ar fi burete. Apoi tot el începu:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

„Ca să mă duc să mai mă ploconesc la el, asta n'o fac.! Dece să zica că i-a sosit și lui timpul să-mi dea la cap? Oare nu sunt în stare să-mi îngrijesc un copil? Ce am eu de el? Nici nu vreau să-l mai văd..! Nevastă-sa e însă cu totul o altă fire..! Așa femeie mai rar. Știi ce mult ține la tată? Ca și când ar fi copila ei..,! El însă... cum ți-am spus. Un încăpățânat și atâta tot. Un om prost care nu știe pe ce lume trăește...!

XIX

Miron se gândea așa: dacă eu vin prin sat mereu, și nu trec și pe-acasă, te pomenești că află tata și pe urmă să fie mai rău. I-a să mă duc în astă seară. Ce poate el să-mi facă când eu sunt în regulă cu armata. Doar n'am dezertat. Am venit cu socoteală. Și a intrat în casă. Prahoveanu tocmai se răfuia cu un altul care-i curățise grădina de uscături și trebuia să-i plătească.

—„Dar cu tine ce e, camarade la aceas-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tă oră, i-a zis el râzând cu înțeles ca niciodată. Mi se pare că tu c'am tragi chiulul pe acolo prin cazarmă. Cu cine ai venit..?

—„Singur pe jos, răspunse băiatul. Dar mama nu-i acasă?

—„Ba e acasă, vezi prin curte, la bucătărie...! îi zise tatăl.

Și dupăce a terminat cu plata celui care-i muncise, l-a chemat pe Miron la el și l-a întrebat cu șiretenie:

„Mi-a spus cineva că tea văzut c'am des prin sat.,!

Ce rost ai tu și c'am ce tot cauți p'aici?

Să știi că iar am să viu la căpitan...

—Dar unde m'a văzut? îi tăe vorba băiatul.

—Taci din gură mincinosule, căci eu am zece ochii și văd tot ce faci tu. In fiecare luni de dimineață, pleci din sat spre oraș. Te-a legat la gard muerea lui Cărbunaru și te-a scos din minți. Vai de capul tău, boule, că mai bine nu te năștęam. Și câte altele nu mi-a spus mie Coman..! Câte nu s'au lăudat Cărbunaru prin cârciumă. Și câte nu vorbește

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lumea..! Prin sat eu să nu te mai prind de azi înainte, dacă vrei să te mai numești feciorul meu. Înțelegi? Poate să mor eu ca tu să intri în neamul lor. Mai lasă dragostea băete și vedeți de armată. Nepot îi mai trebuia lui Cărbunaru după urma ta?! Incolo e pricopsit mare..!

—Dar ce vrei cu mine și tot îmi bați capu cu armata și cu Cărbunaru? răspunse Miron înfuriat.

Ori vrei să spui că mai sunt și acum tot copil. Să nu m'aduci în stare, că mă duc în toată lumea și-ai să-mi plângi de urmă. Așa om rău n'am mai văzut.,! Ce vrei cu Cărbunaru? Ai ceva cu el, răfuește-te..! Silvia e însă nevasta mea și eu sunt tatăl copilului care l-a născut.

Altceva mai vrei.?

Până acum el n'a cutezat vreodată să răspundă în fața tatălui său. Pe Prahoveanu îl înghețase vorbele lui Miron și furios s'a răstit la el atât de tare încât la făcut să se cutremure. In vinele lui clocotea mânia, iar când

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Solomeia veni între ei, o aruncă la o parte și vru să lovească.

Miron avu însă grija să plece din fața lui căci se temea.

A eșit apoi afară și-a stat până târziu când tatăl său s'a potolit.

Atunci Solomeia s'a dus lângă el să-l cheme la culcare, povățuindu-l să nu se mai opună în fața lui tată-su.

—Dar bine mamă, zise Miron. Dece tata s'a schimbat acum, când eu am vorbit altceva cu el mai anul trecut?

El crede că eu sunt prost și nu-l pricep? Lasă..! Cărbunaru doar mi-a spus mie tot.

Și pentru o ambiție a lui nu sunt eu nebun să-mi las nevasta și copilul pe drumuri.

S'a culcat. Solomeia s'a dus la patul lui și i-a spus așa: Lasă-l în pace maică..! Ai grijă să-ți termini cu armata și pe urmă știm noi ce facem. Ai văzut cum seamănă cu tine băiatul?

Mi-e așa de drag, îmi vine să-l sorb când îl iau în brațe. Râde la mine, par'că eu i-și fi mama lui.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—Păi când te duci pe acolo tată-tu nu-ți zice nimic? I-a zis Miron.

—Ei asta-i par'că el știe? I-a răspuns Solomeia. Și mi-a spus Silvia că vrea să-l boteze boerul.

—Despre asta n'am auzit-o vorbind dar../ poate?

Eu însă n'am s'o las să i-l dea..! Vezi de nu m'așsi cumetri acum cu'n cheflîu ca ăla care a trăit până și cu Rița, țiganca ce-o avea bucătăreasa. Asta e boer din neam prost nu e de viță! Și pe urmă el n'are să mai fie mult timp boer. Nu vezi că băutura i-a mâncat creerul și femeile averea?

Se ceartă cu mamă-sa în fiecare zi mai rău ca țiganii.

Astfel i-a vorbit Miron Solomei în seara aceia când se certase cu tatăl său. S'a sculat din vreme căci trebuia să plece spre oraș, la regiment. S'a abătut pe la Silvia și i-a spus toate supărările din seara trecută, apoi s'a aplecat peste leagănul copilașului să-l mângâe.

L'a privit mult și la sărutat de mai multe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ori, ca și când destinul ia-r fi spus că va sosi timpul ca să nu-l mai vădă. S'a întors către Silvia și-a fixat-o cu priviri geloase și rugătoare.

—Știi ce vreau să-ți spun? îi zise el. Nu primesc ca Mihăiță să ne boteze copilul..! De omul acesta mi-e scârbă. E boer, însă eu îl urăsc mai mult decât pe diavolul. Nu știu ce am, dar nu pot să-l văd în ochii.

—Da, a fost vorba... răspunse Silvia. Insă băiatul nu-l botezăm acum, așa me-a spus tata. Trebue să te întrebăm și pe tine, că doar nu e numai al meu.

E și al tău..!

Miron privea în sus și scoase din piept un oftat adânc, tocmai dela băirile inimii. Se lungi apoi pe așternutul ei și-o strânse în brațe. Și-a lipit obrajii de sânul ei desvelit și dogoritor. Toate simțurile i s'au revoltat. Și cu un sărut fin de dinți, a înduplecat-o, să nu-l respingă. Și-a luat apoi capela din cap, a aruncat-o jos și-a zis:

—„Mai rămân o zi. Plec mai ți. Și-a ador-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mit în brațele ei albe care îi înlănțuise gâtul.

XX

Au urmat alte zile și alte fapte s'au petrecut.

Nu s'aștepta nimeni ca Prahoveanu să fie atât de negru la suflet ca să-și pârască feciorul.

Lucrurile s'au întâmplat astfel:

Miron venise să-și boteze copilul. Dela cazarmă însă, nu i s'a dat drumul să plece cu toate că s'a rugat de toți până și de comandant.

—„Nu se poate amice i-a zis căpitanul. Tată-tu mi-a spus să te țin aici și cum te-oi mai simți cu vreo mișcare să te pedepsesc în numele legii. Așa că nu mai încerca de pomană. Ai avut până acum destule concedii. Vrei să stai mai mult acasă? Aici nu merge cum crezi tu..! Ce tot încurci lucrurile de colo până colo, fără nici un rost.? Să-ți bagi mințile 'n cap, dacă vrei să nu-ți lungești armata. Te nenorocești singur, să știi. Marș de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

aici să nu te mai prind prin fața mea..?

Totuși Miron n'a vrut să lipsească dela botez. A așteptat să se înopteze, s'a strecurat printre santinele, și s'a urcat pe un gard cu sârmă din spatele grajdului; iar de aici a făcut o săritură lungă de vreo câțiva metri. Și s'a văzut scăpat. A ocolit apoi o vie, ca să iasă la șosea, iar la miezul nopții, a fost lângă Silvia.

—„Ce poate să-mi facă..? gândea el pe drum. N'are motiv să mă considere dezertor. Doar știe pentruce merg acasa și pe urmă căpitanul îl cunoaște pe tata.

Pot să stau și mai multe zile. O să mai mă bage ei puțin la apă, dar știu barem că mi-am făcut și eu gusturile mele..!

Drumul i-a fost c'am lung și anevoios, căci căzuse o ploae amestecată cu zăpadă, un fel de poleiu, și care înghețase. Când a ajuns la Silvia, aproape nu-l mai țineau picioarele.

S'a culcat și a adormit îndată gândind la cele ce întâmpinase. El venise Miercuri și botezul urma să se facă Duminică. Și pentrucă nu vrea să dea nimic de bănuit lui Prahovea-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nu, a stat ascuns în casă la Silvia. El știa bine că tatăl său e un om periculos. Și cum n'avea nici un drept la el ca să steă 'n sat, putea foarte ușor Prahoveanu să-i șoptească jandarmului un cuvânt. Și,..îi strica tot planul. Unde să mai pui, că tatăl său, se certase foarte rău cu Carbunaru de vreo câteva zile și-i răscolise ambiția și mai mult. S'a jurat în fața lui, ca nu-i primește încuscrirea.

In timpul ăsta, Solomeia venea dela Silvia și-l știa pe Miron aici. Ba chiar preparase și ea ceva pentru botez, însă soțului său nu i-a spus nimic. Nu cuteza. Și când a sosit duminica, Miron s'a dus să-l împace pe tată-su și să-l poftească.

A intrat în casă cam jenat, dar n'a găsit decât pe Solomeia. Ea știa tot planul. A râs la Miron cu înțeles și i-a spus să mai aștepte căci Niculae s'a dus până la primărie.

—„A venit gardianul și l-a chemat, zise ea. Nuștiu pentruce, dar poate că se schimbă primarul și oameni vor să aleagă un altul.

Miron o ascultă atent și bănuitor.

—„Dar dece ai rămas așa? l-a întrebat

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ea, văzându-l cum sta neclintit.

—„Nu; dar vezi, par'că ți-am spus eu. că n'am nici un drept sa stau în sat. Și mă tem sa nu-mi facă căpitanul vreo hârtie pela jandarmi, să mă urmareasca. De miercuri și până acum sunt patru zile și ca să pleci fără voe e cam prost lucru.

Dar n'a apucat să-și termine vorba și Prahoveanu a intrat înăuntru țipând la el cât putea:

—„Pe-aici să nu te mai văd, căci nu esti decât un dușman al meu, pentru care m'am străduit o viață întreagă, să-l văd în rândul lumii. Oare frumos mi-a stat mie, când mi-a spus acum jandarmul că ești urmărit de regiment ca dezertor? Pentru tine mi-am vărsat sângele meu și-am tremurat de groază in tranșeele înghețate ca să-ți asigur viitorul..! Am suferit mai mult decât Hristos, știindu-te pe tine sărac și fără nici un rost pe lume. Mi-am stors ultima picătură de viață, căci m'am gândit la tine..! Am omorât fără milă pe cei din fața mea și mureau scrâșnind din dinți cu ochii către cer. Am ucis suflete ca să-ți fac țară în care tu să trăești liber și îndestulat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Și iată ce mi-ai făcut..! Iată rezultatul muncii mele...! Te-a scos din minți o femee zăpăcită și un neam de oameni pe care eu nu pot să-i văd în ochi....'

A-și face o crimă, ca să te las să pleci numai cu atât... Tu trebue să-ți primești răsplata faptelor tale..! Mai bine să te văd mort decât în rândul ocnașilor.

Ca fulgerul s'a repezit afară, trântind după el ușa. S'a întors repede, c'o funie de tei groasă. Solomeia i-a priceput gândurile și-a început să plângă. Prahoveanu s'a repezit însă la ea, a luat-o de mână și-a îmbrâncit-o afară.

„Să nu faci nici o mișcare, c'aici te omor, i-a zis apoi lui Miron.

Acum a început lupta între tată și fiu. El vrea mai întâi să-l obosească pe băiat, ca să-i poată lega mâinile. Miron se svârcolea, însă degeaba. A ridicat pumnul vrând să lovească, dar l-a tras înapoi cu frică și cu rușine. La sfârșit, văzând că trebue să se supună, și-a dus mâinele la spate și-a zis răstit: leagă-le„. Și i le-a legat. Prahoveanu a ieșit apoi în sa-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lă, unde a găsit-o pe Solomeia jos leşinată.

„Femee, i-a zis el rece şi răstit. Să ştii că astăzi, vreau să fac moarte de om. Să nui dai drumul până când eu nu mă întorc din sat. M'ai înţeles? Dacă nu, să şti că pleci după el.,! In fuga mare s'a coborât la vale, la postul de jandarmi. I-a luat cu el şi i-a adus ca să le predea pe Miron. „Luaţi-l le a spus el cu scârbă. De azi înainte nu mai e al meu. E al vostru. Judecaţi-l cum credeţi voi. Iar dacă eu am făcut rău că vi l-am dat, judecaţi-mă şi pe mine.,.!

XXI

Silvia nu putea să mai tragă nici o speranţă, pentru ea, toate erau minciuni de azi înainte. Ştia că n'are să-l mai vadă, căci cine ştie când are să mai scape Miron din armată.! El are să fie condamnat pentrnca a dezertat şi câte piedici n'are să se mai ivească pe urmă. Deacum ea se vedea părăsită, pentru totdeauna. Şi s'a gândit că toate sunt trecătoare

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

în această lume nenorocită și decе să se mai topească pentru el în zadar. Și-a strâns odorul la sân, cea mai scumpă amintire ce-i rămâsese și desmerdându-l i-a zis:

„Tu să-mi trăești, drăguțul mamei, și nu-mi mai trebue nimic.! Iar tu lume nebună poți să vorbești cât vrei.

Copilașul a râs la ea, arătându-și dințișorii mici de lapte, apoi și-a ascuns nasul la sân, vrând să mai tragă câteva înghițituri.

XXII

Miron evadase. Și acum, dacă vreți să știți pentruce a ajuns la închisoare, nu e greu să vă povestesc. El plecase din sat însoțit numai de un singur jandarm. Și pentrucă tot ceiace se întâmplase îl adusese aproape într'o stara de nebunie, nu mai avea judecata unui om sănătos. Iar când jandarmul l-a lovit după ceafă cu patul armei, ca să meargă mai repede, căci nu vrea; dintr'o smucitură, a rupt căluțele cu care era legat și-a rămas liber. S'a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

repezit la jandarm și dintr'o îmbrâncitură, l-a aruncat în prăpastia deasupra căruia se găseau și n'a mai auzit decât un țipăt înăbușit de groază, al unui suflet ce se stingea. Și lucrurile s'au dovedit foarte ușor. El se prezentase singur la regiment, fără însoțitor. Strâns cu ușa și pus la probă a mărturisit totul, când șeful postului s'a dus să cerceteze și când cadavrul nenorocitului jandarm s'a găsit în prăpastie ciupit de păsări și fără cap.

Urma să fie pornit la judecată. Cel puțin douăzeci de ani am să fiu condamnat, își zicea. A mers la cișmeaua din curtea cazărmii să-și spele niște batiste, însoțit de două santinele. Aici erau mulți soldați strânși. Și cum era cam întuneric, s'a furișat printre ei, și s'a făcut nevăzut. In oraș, și-a schimbat hainele la o cârciumă și-a plecat în lume. S'a pomenit într'o zi la un arman boeresc, logofăt pesse argați. In schimbul unei sume de bani luată din simbrie, secretarul comunei i-a procurar acte.

Simțindu-se și aici urmărit, a mers așa din sat, în sat, fără nici un căpătâi. A intrat

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

la un alt stăpân, la care a stat o bucată bună de vreme. Aici la fel, a fost descoperit. A plecat în jos spre câmp; departe de acele locuri, ca să nu-l mai știe nimeni. La el ăvea acum armă și toate drepturile unui vânător. Cum și le procurase? Cu bani. Și s'a oprit în mardinea pădurii, unde aprinsese focul. Se gândea încotro să meargă. Și remușcările îl chinuiau acum.

„Ce am făcut, doamne, doamne,.. gândea el. Iată, sunt atâția ani decând umblu fără nici un căpătâi. Am să îmbătrânesc, fără să-mi mai văd părinții și copilul. La ce mai îmi folosește viața, dacă n'am fost demn s'o trăesc? O,.! cât aș fi de fericit să mă văd acum din nou între ai mei ca să împart cu ei bucuriile și durerile. Vai, cerule, cât mai blestemat. Și biata mamă, poate și azi îmi așteaptă sosirea, privind în jos pe ulița pustie unde eu mi-am petrecut frumoasa mea copilărie.

In jurul lui, auzi deodată niște tropote necunoscute și sforăituri de nări. Să fie jandarmii? Își duse mâna la buzunar, unde știa că-i sunt actele. Un urlet înfiorător făcu să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

răsune pădurea. Doi ochi fioroşi ca nişte săgeţi, l-a fixat dintr'un desiş şi înaintau spre el.

Sunt lupi, îşi zise şi aruncă iute câteva uscături pe foc, să-l înteţească. A luat apoi arma şi a început să tragă focuri. Alte urlete se auzeau acum şi păreau că se înmulţesc. S'a uitat să vadă un copac ca să se urce la nevoe. Dar n'a mai avut timp căci fiarele îl încojurară deja şi el se dădu mai lângă foc, a cărui flacără îl apăra. Detunături de armă au urmat necontenit. căci lupii se înmulţeau mereu. Dacă unul era lovit de glonţ, îl sfâşiau ceilalţi şi-l înghiţeau lacomi. Şi aceasta n'a durat mult; căci focul s-a stins, iar gloanţele s'au terminat. Atunci Miron a aruncat arma şi s'a repezit spre copacul cel mai apropiat, vrând să se urce. S'a simţit însă ţinut de picior şi tras înapoi cu atâta putere, încât lovindu-se cu capul de pământul îngheţat şi-a împrăştiat creerii pe jos. Unul dintre lupi, s'a repezit la gâtul lui cu gura căscată şi plină de bale. I-a înfipt colţii în beregată, l-a sguduit de câteva ori ca pe un miel, şi pe urmă au tăbărât pe trupul lui, muşcând cu lăco-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mie din carnea fragedă. Se auzea cum oasele trosneau în dinții lor. Și-au lins apoi boturile mânjite de sângele proaspăt.

In partea de răsărit, cerul începuse să se înroșească. Apăreau zorile, care în strălucirea lor de dimineață, aveau o culoare trandafirie.

In marginea pădurii, în jurul focului, zăpada rămâsese pătată de sânge, ca mărturie că aici, a fost o luptă înverșunată între om și fiare.

— Sfârșit —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

BIBLIOTECA CENTRALĂ
„ARSCIATIUNII"
CLUJ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Preţul lei 80

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md-r1901-1932